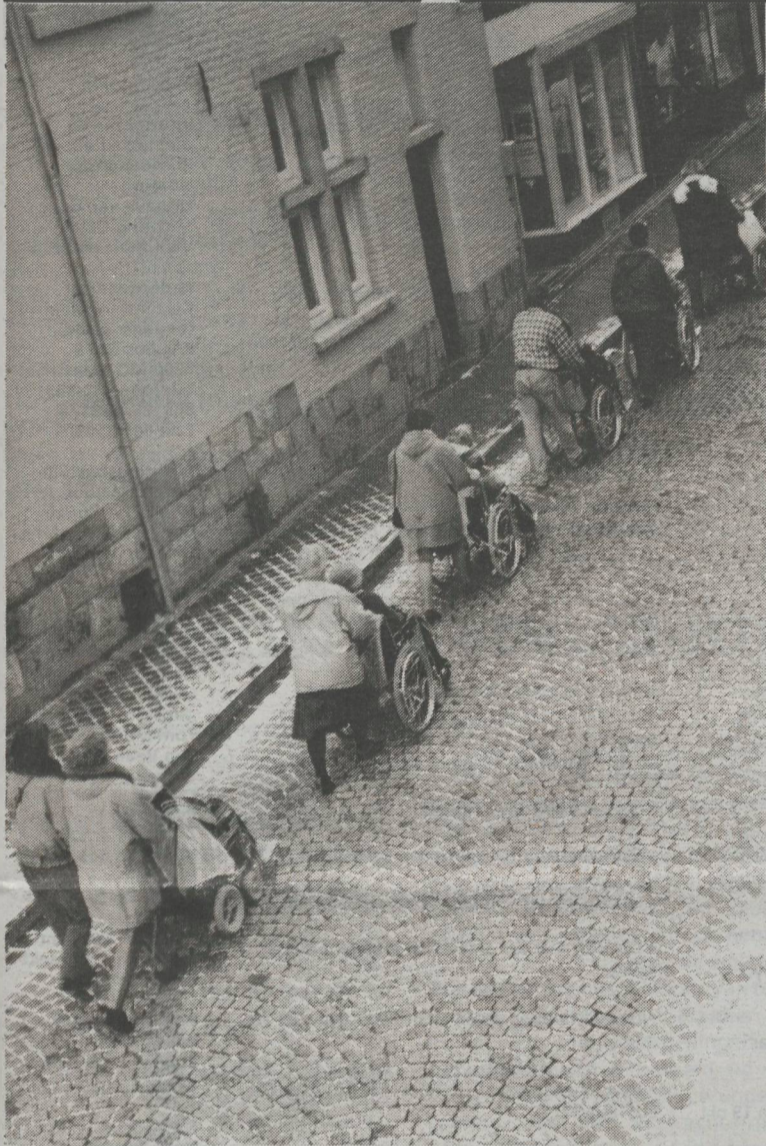

bservant

6

Jaargang 16, 5 oktober 1995

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

Pagina 4

Oud-minister Hedy d'Ancona vertelde Maastrichtse studenten dat, hoewel zij naar Brussel is vertrokken, het nog altijd niet goed gaat met het Nederlandse emancipatiebeleid.

Pagina 5

Een Maastrichtse student had minister Jorritsma kunnen vertellen dat haar werkgelegenheidscijfers over vliegveld 'Beek' niet klopten. Maar het leed is al geschied: de Oost-West baan komt er toch.

Pagina 6

Indiase boeren vertelden een Maastrichtse student dat zij ondanks hun armoede allang blij zijn dat ze niet als aap of ezel zijn gereïncarneerd.

Pagina 16

Een Nederweertse jongen vertelt hoe vrolijk hij wordt van seriemoordenaars.

Meningen over de verzorgingsstaat: Was het beloofde paradijs te goed voor de erfzondige mens? (foto's Jacques Reiners (links) en Hans van Dijk (rechts))

Speciale commissie moet gezamenlijk RL-standpunt formuleren

Tweede Kamer wacht stortvloed van reacties op nieuwe universitaire bestuursstructuur

De RL wil proberen om de discussie in de Tweede Kamer over de herziening van de universitaire bestuursstructuur, te beïnvloeden. Binnen een maand zal een speciale RL-commissie een standpunt moeten formuleren. Als men het tenminste eens wordt.

De commissie wordt ingesteld op initiatief van het college van bestuur. Zij zal bestaan uit zes personen: twee leden van het college zelf (Philipsen en Cohen), twee leden van of vanuit de universiteitsraad (voorzitter Spoormans en studentlid Christel Grimbergen) en twee leden van het college van decanen. De decanen hebben nog geen vertegenwoordigers benoemd. Het college van bestuur hoopt met een gezamenlijk RL-standpunt een zwaardere stem in Den Haag te kunnen laten klinken. Wat de inhoud van dat standpunt zal zijn is nog onduidelijk. Daarnaast is het zeer de vraag of het überhaupt mogelijk zal zijn om een instellingsbreed standpunt te formuleren. De universiteitsraad, die zich vorige week donderdag over het voorstel van het college boog, heeft meteen al laten weten zich niet gebonden te achten aan de

uitkomst van de beraadslagingen in de commissie. Collegevoorzitter Dittrich hoopt daarentegen wel op "een zekere mate van commitment van de deelnemende organen".

Tijdens diezelfde vergadering, waarbij de U-raad zich voor de eerste keer 'opiniërend' uitsprak over de kabinetsvoorstellen tot 'modernisering' van de bestuursstructuur, bleek al snel dat consensus tussen alle geledingen niet erg waarschijnlijk is. Zo vinden de studenten dat het gehele voorstel linea recta de prullebak in kan, terwijl het college van bestuur juist zeer te spreken is over bepaalde onderdelen van het wetsontwerp, met name de grotere vrijheid die de instellingen wordt gelaten. Over de rol van de vakgroepen zijn het wetenschappelijk personeel en de studenten het onderling weer oneens.

Dittrich gaf toe dat een algemene consensus in de commissie dus nauwelijks denkbaar is. Niettemin acht hij het toch nuttig om deze commissie in te stellen, al was het maar om erachter te komen waar precies de meningsverschillen liggen. Dat er dan van de externe functie, een waarschuwend geluid aan Den Haag, wellicht weinig meer terecht zal komen, neemt het college op de koop toe. Het ziet namelijk ook een belangrijke interne functie voor de commissie weggelegd. Zij zou zich tevens moeten

buigen over de gevolgen voor de RL als het wetsontwerp onverhoopt toch wordt aangenomen. Maar sommige leden van de U-raad achtten die vraagstelling rijkelijk vroeg. Eerst wil men trachten om 'de politiek' op andere gedachten te brengen. Pas als dat niet lukt is het zinvol om zich op de gevolgen van invoering van de wet voor te bereiden.

Inmiddels is men ook elders in het land koortsachtig bezig om zich voor te bereiden op de Kamerbehandeling van het wetsontwerp, die ergens in december wordt verwacht. Uiteraard bereidt ook de vereniging van universiteiten VSNU een standpunt voor. Collegelid Philipsen zei deze week desgevraagd er niet van uit te gaan dat het RL-standpunt straks identiek zal zijn aan dat van de VSNU. Dat impliceert dat er straks in Den Haag naast een VSNU-stuk tevens een schrijven van de RL zal liggen, en wellicht ook stukken van de andere universiteiten. Als dat inderdaad het geval is, zou dat de positie van het wetenschappelijk onderwijs in het debat wel eens kunnen verzwakken, denkt Philipsen. "Als er straks veertien stukken liggen, van de VSNU en alle universiteiten afzonderlijk, lijkt me dat politiek niet sterk", zei hij. Mogelijk liggen er straks echter nog veel

meer stukken op de bureaus van de Kamerleden. Ook de voorzitters van universiteitsraden roeren zich. Een ad-hoc-commissie uit hun midden heeft reeds een aantal knelpunten in het wetsvoorstel geïnventariseerd. Zo vinden de voorzitters (onder wie ook Spoormans van deze universiteit) dat de afzonderlijke instellingen meer ruimte moeten krijgen voor een eigen bestuursmodel. Ook meent men dat de universiteitsraad in ieder geval de bevoegdheid moet houden om het ontwikkelingsplan vast te stellen. Verder wordt gevreesd dat het kabinetsvoorstel een kloof zal doen ontstaan tussen universitaire bestuurders en 'de verantwoordelijken voor onderwijs en onderzoek', het wetenschappelijk personeel dus. Dat dreigt buitenspel gezet te worden. Het wp zou invloed moeten hebben op de keuze van bestuurders, zowel van de raad van toezicht, het college van bestuur als de decanen. De invoering van een raad van toezicht wordt overigens niet expliciet verworpen.

Een paritaire zetelverdeling in de U-raad tussen studenten en personeel wijst men eveneens af. In die constructie, met zoveel meer studenten dan nu het geval is, zal de raad niet gezaghebbend genoeg zijn, vrezen de voorzitters.

Wammes Bos

Puberlief

Ik kreeg vorige week een prachtcompliment. Er was iemand (nee, iemand, want een Belangrijke Positie in een bestuursorgaan van dit bijzondere blad) die mijn stukjes op deze plek puberaal vond. Kijk! Daar hebben wij wat aan! Puberaal, Jong & Wild, het lijkt hier wel een obsessie. Zo'n compliment doet mij deugd en ik put daar stof uit voor nog minstens twintig jaargangen Observant. Ik werd namelijk al een beetje bang dat ik aan het indutten was. U kent dat, ouder en wijzer en zo.

Laat mij een voorbeeldje geven. Jarenlang heb ik op het relationele vlak lopen tobben. Ik had een knipperholrelatie met een gynaecologe, daarna vond ik De Ware Liefde in een naar later bleek nogal verknipte anarcho-feministe die mij in een existentiële crisis stortte.

Toen ik daar na vele jaren uitgekrabbeld was bleef het wanhopig zoeken naar De Liefste Ter Wereld. De jeugdpuisten manifesteerden zich gedurende die queeste volcontinuïteit als Mounts St. Helens en Pinatubos, er was dus zonder twijfel sprake van ernstige puberale verschijnselen.

En toen vond Zij mij. Dacht ik. De Liefste bleek Investment Banker bij een grote Amerikaanse bank in London. Ik leerde alles over de derivatenhandel, over Mergers and Acquisitions, over bidbooks en over bankiers en banquiers die op hun dertigste een Ferrari, een Range Rover en een Harley hebben en een herenhuis in Holland Park met op de derde verdieping een zwembad. Twee jaar later, vol American Psycho-achtige voorvallen (duizendjarige werkweken, wilde house parties in Londonse clubs afgeladen vol met bizarre designer dykes - mensen, daarover kunnen jullie nog een roman verwachten!) maakte ik het uit. Ik verwachtte de etervulkanen als in een met mollen geïnfecteerd veld door de gezichtsblut te zien barsten; back to puberty; maar tot mijn eigen verbijstering en geluk bleef ik een gelukkig mens.

Dames, voor mij geen trieste speurtochten meer. De Liefde heeft niet afgedaan maar manifesteert zich anders dan voorheen.

Ik wil daar niet al te pathetisch over uitwiden (hoevel dat wel lekker puberaal zou kunnen zijn) maar kan jullie het volgende verzekeren: ik ben nu halverwege (dat wil zeggen, ik heb de levensverwachting die bij mijn huidige leeftijd past genomen en daar een jaar of tien afgetrokken vanwege mijn sedentaire en fumoïre leefwijze; als ik zeventig word ben ik allang blij!) en heb mij in weekeinden en gedurende u.s. dagen van 18.00 tot 9.00 uur nog nooit zo plezierig gevoeld. De ellende, de eindeloze zeik die het relationele gedram met zich meebracht heb ik achter mij gelaten.

Nu was dat dus ook een bron van schrijfsorg: zou ik door al die tevredenheid niet indutten? Nee dus! Hoera! Ik blijf puberaal gevonden worden. Heerlijk.

Eva

"Gewoon lekker doorgaan"

"Schat, ik heb weer kippevel gekregen. Heel mooi." Daphne Ramakers (15) uit Ulestraten geniet van alle complimenten voor haar versie van *The power of love*, dat onweerstaanbare liedje van Jennifer Rush. In de uitvoering van de jonge Limburgse zangeres zat geen noot ernaast, geen uithaal verkeerd. Het timbre van haar stem is weliswaar nog iel en benadert regelmatig de auditieve pijngrens, maar daar zwijgt de jury over. Ook het uiterlijk van Daphne blijft onbesproken, terwijl ze toch vanochtend haar mooiste kleren heeft uitgezocht. Net als alle andere Lolita's die meedoen aan de tiende editie van de talentenjacht in buurthuis Amyr Hoof. Heel de Maastrichtse wijk Amby lijkt deze zondagmiddag uitgelopen. "Je weet het niet", mompelt een cynische ober. "Misschien zit de nieuwe René Froger er wel tussen."

BERICHT UIT MAASTRICHT

Met de carrière van Daphne gaat het goed. Trots zegt ze: "Ik doe tegenwoordig meer gewone optredens dan talentenjachten." Ze wordt zelfs hier en daar gevraagd. Vorige week nog zong ze in de Saarländische Rundfunkshow. *Ich bin wie Du* gevolgd door *Don't cry for me, Argentina* en de hele zaal ging plat. In Nederland is ze één keer op televisie geweest, bij Peter-Jan Rens in Geef Nooit Op. In dat programma vervult Rens de wensen van kinderen en Daphne wilde graag een duet zingen met de Duitse schlagerkoning Karl Gott. Zijn *Fangt das Licht* is één van haar lievelingsnummers. "Maar Karl kon niet, dus toen hadden ze Dennie Christian geregeld." Niet bepaald een echte man - zo moet de blik van Daphne worden verstaan - maar goed genoeg. Helaas viel Dennie tegen. "Het is echt een eikel, hoor," weet de vijftienjarige. "Na ons duet ging hij meteen weg. Hij zei niks. Peter-Jan is wel leuk, die toonde echt belangstelling." Later heeft Daphne *Fangt das Licht* nog eens gezongen, in haar eentje op de begrafenis van haar opa. De hele familie brak.

Christina Caenen (72) moet morgen ook op een begrafenis zingen, met het koor van Mariaberg. Christina begroet mij met uitbundige kussen, want ik heb de leukste oma van Limburg ooit geïnterviewd voor de radio. Niemand die dat natuurlijk kon zien en daarom droeg ze toen een ondeugende doorkijkbloes. Vandaag is Christina gekleed in het mooiste glitterjasje van heel Amby en wordt ze gehuldigd met een plakkaat en een bos bloemen. Aan alle tien edities van de talentenjacht heeft zij namelijk deelgenomen, vandaag met het Limburgse lied *Diech bis 't sjoenste wat miech oets is euverkomme*.

Dat is opvallend, want de oude dame zingt bij voorkeur liedjes van Zarah Leander en *De motten* van Dorus. "Maar ja, de organisatie zei: doe maar iets Limburgs, want dat vinden de mensen mooi." En dan doet Christina dat. Ze wil de mensen met liedjes gelukkig maken. "Zing een lied en je hebt geen verdriet," luidt het adagium, waarna ze aanstekelijk begint te lachen.

Niet iedereen in het buurthuis heeft zoveel plezier. Een kale, bezwete man dringt zich op met de vraag of ik zijn zoon heb genoteerd. Dat is niet het geval, want de act van zoonlief was - tja - even opwindend als Beppie Kraft in een coma. Ik jok dus maar van ja. "Waar staat hij dan?", wil de man weten en grist mijn aantekeningen van tafel. Gelukkig is mijn handschrift onleesbaar en zijn droom zo verblindend groot dat hij zegt: "Oh ja, ik zie het. Prima." Op het podium komt een zesjarig dansmarieke minder makkelijk weg. Tijdens haar nummer is een sjerp op de grond gevallen. Na afloop zegt de presentator: "Ja, Peggy, ik heb het gezien: er viel iets op de vloer. Jammer. Het kan natuurlijk niet altijd vlekkeloos

gaan." Peggy kijkt een beetje verontwaardigd. Haar moeder, achterin de zaal, bijt op haar lip. Alsof ze allebei aanvoelen dat dergelijke kritiek niet van de presentator, maar van de jury behoort te komen. Daarin zit onder meer Frans Theunisz van De Nachroave. Hij voorspelt alle deelnemers "een gouden toekomst", zingt twee keer *Sjeng aon de geng*, zet een polonaise in gang en verdwijnt naar de volgende schnabbel.

Daphne heeft Frans foto's laten zien van een vorige talentenjacht en Frans vond het leuk, heeft hij gezegd. Daphne hoopt dat *Mr. Nachroave* iets voor haar carrière kan betekenen. Niet dat ze al haar kaarten op de man zet, want ze is al eerder teleurgesteld. Aan de bar vertelt de zangeres over die keer dat ze mee zou doen aan een talentenwedstrijd in de Vijf Uur Show. "Ik had een heel goed contact met de secretaresse van het programma, die had mijn naam op een briefje geschreven. Ze zei dat ik zeker op de televisie mocht." Toch ging het fout. Op een toon die Sherlock Holmes niet zou misstaan, fluistert Daphne: "Maar we hebben alles weten te achterhalen." Zowaar bleek bij de populaire middagshow ruzie uitgebroken. De secretaresse moest het veld ruimen. "Al haar computerbestanden gingen over naar iemand anders. En ik zat daar niet bij, want mijn naam stond op een papiertje." De vriendinnen van Daphne knikken instemmend, boos over zoveel slordigheid. "Anders had ze zeker gewonnen," roept er een.

Christina Caenen hoeft niet op televisie. Ze heeft genoeg aan het koor en de talentenjachten. En alles er omheen. Zoals onlangs, toen de straat voor haar deur werd opengebroken. "Ik zeg tegen de baas: mogen jouw werkers geen lekker kopje koffie? Nou vooruit, zei die man, vijf minuten dan." Christina moet er nog om lachen, want de werklui bleven de hele middag hangen en ze heeft wel tien liedjes gezongen. De kinderen van de lagere school in de buurt, ook zoets. "Ze hangen met hun gezichtjes door de spijlen van mijn tuinhek en dan roepen ze: mevrouw Caenen, mevrouw Caenen, zingt u nog een liedje voor ons?"

Na een warrige tombola worden de prijzen uitgereikt. Het blijft onuitsproken, maar evenals bij de Mini-playbackshow is iedereen behalve de winnaar geëindigd op de tweede plaats. Bekertjes en oorkondes gaan van hand tot hand. In een hoekje achterin groept een gezin nerveus bij elkaar. Het is de kale, bezwete man met zijn vrouw en zijn twee zonen - brave twintigers, beiden overigens al even hard op weg naar een schedel vrij van roos. Voor de zoon met artistieke ambities blijkt een troostprijs weggelegd. Desondanks houdt de familie zich goed. Vader bergt stilzwijgend zijn Marlboro's op, geeft moeder een minimaal knikje en dat is het teken om snel het buurthuis te verlaten. In het voorbijgaan schrik ik van de zoon die niet heeft gewonnen. Hij kijkt niet teleurgesteld, hij is eerder bang.

Een heuse *manager* zou op haar af moeten stappen. Nu. Daphne heeft de eerste prijs gehaald, wordt uit allerlei onverwachte hoeken gefeliciteerd, maar de Grote Regelaar meldt zich ook vandaag niet. Ze blijft hoopvol. "Peter-Jan zei: gewoon lekker doorgaan." Voor de vorm noteer ik haar nummer. Christina ziet het tevrede aan vanachter een *oversized* kop koffie. Uit haar tas diept ze de commentaren van de jury op, die zonder uitzondering melding maken van "een groot respect". Frans van De Nachroave sluit theatraal af met "iech houw vaan uuch". Ook wel iets voor aan de muur. Thuis heeft Christina namelijk "een muur van twee bij twee vol met bekens en oorkondes". Onlangs vroeg ze zich hardop af wat na haar dood met de muur moet gebeuren. "Schenken aan een museum, moeder," had haar vijftigjarige zoon gegruip. Een *museum*, had Christina gedacht. Ja. Als je er even over nadentk.

Eugène Baak

"Ja, Peggy, ik heb het gezien, er viel iets op de vloer. Jammer. Het kan niet altijd vlekkeloos verlopen." (foto Nelis Tutkey)

bservant

6

Jaargang 16, 5 oktober 1995

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

Pagina 4

Oud-minister Hedy d'Ancona vertelde Maastrichtse studenten dat, hoewel zij naar Brussel is vertrokken, het nog altijd niet goed gaat met het Nederlandse emancipatiebeleid.

Pagina 5

Een Maastrichtse student had minister Jorritsma kunnen vertellen dat haar werkgelegenheidscijfers over vliegveld 'Beek' niet klopten. Maar het leed is al geschied: de Oost-West baan komt er toch.

Pagina 6

Indiase boeren vertelden een Maastrichtse student dat zij ondanks hun armoede allang blij zijn dat ze niet als aap of ezel zijn gereïncarneerd.

Pagina 16

Een Nederweertse jongen vertelt hoe vrolijk hij wordt van seriemoordenaars.

Meningen over de verzorgingsstaat: Was het beloofde paradijs te goed voor de erfzondige mens? (foto's Jacques Reiners (links) en Hans van Dijk (rechts))

Speciale commissie moet gezamenlijk RL-standpunt formuleren

Tweede Kamer wacht stortvloed van reacties op nieuwe universitaire bestuursstructuur

De RL wil proberen om de discussie in de Tweede Kamer over de herziening van de universitaire bestuursstructuur, te beïnvloeden. Binnen een maand zal een speciale RL-commissie een standpunt moeten formuleren. Als men het tenminste eens wordt.

De commissie wordt ingesteld op initiatief van het college van bestuur. Zij zal bestaan uit zes personen: twee leden van het college zelf (Philipsen en Cohen), twee leden van of vanuit de universiteitsraad (voorzitter Spoormans en studentlid Christel Grimbergen) en twee leden van het college van decanen. De decanen hebben nog geen vertegenwoordigers benoemd. Het college van bestuur hoopt met een gezamenlijk RL-standpunt een zwaardere stem in Den Haag te kunnen laten klinken. Wat de inhoud van dat standpunt zal zijn is nog onduidelijk. Daarnaast is het zeer de vraag of het überhaupt mogelijk zal zijn om een instellingsbreed standpunt te formuleren. De universiteitsraad, die zich vorige week donderdag over het voorstel van het college boog, heeft meteen al laten weten zich niet gebonden te achten aan de

uitkomst van de beraadslagingen in de commissie. Collegevoorzitter Dittrich hoopt daarentegen wel op "een zekere mate van commitment van de deelnemende organen". Tijdens diezelfde vergadering, waarbij de U-raad zich voor de eerste keer 'opiniërend' uitsprak over de kabinetsvoorstellen tot 'modernisering' van de bestuursstructuur, bleek al snel dat consensus tussen alle geledingen niet erg waarschijnlijk is. Zo vinden de studenten dat het gehele voorstel linea recta de prullebak in kan, terwijl het college van bestuur juist zeer te spreken is over bepaalde onderdelen van het wetsontwerp, met name de grotere vrijheid die de instellingen wordt gelaten. Over de rol van de vakgroepen zijn het wetenschappelijk personeel en de studenten het onderling weer oneens. Dittrich gaf toe dat een algemene consensus in de commissie dus nauwelijks denkbaar is. Niettemin acht hij het toch nuttig om deze commissie in te stellen, al was het maar om erachter te komen waar precies de meningsverschillen liggen. Dat er dan van de externe functie, een waarschuwend geluid aan Den Haag, wellicht weinig meer terecht zal komen, neemt het college op de koop toe. Het ziet namelijk ook een belangrijke interne functie voor de commissie weggelegd. Zij zou zich tevens moeten

buigen over de gevolgen voor de RL als het wetsontwerp onverhoopt toch wordt aangenomen. Maar sommige leden van de U-raad achtten die vraagstelling rijkelijk vroeg. Eerst wil men trachten om 'de politiek' op andere gedachten te brengen. Pas als dat niet lukt is het zinvol om zich op de gevolgen van invoering van de wet voor te bereiden. Inmiddels is men ook elders in het land koortsachtig bezig om zich voor te bereiden op de Kamerbehandeling van het wetsontwerp, die ergens in december wordt verwacht. Uiteraard bereidt ook de vereniging van universiteiten VSNU een standpunt voor. Collegelid Philipsen zei deze week desgevraagd er niet van uit te gaan dat het RL-standpunt straks identiek zal zijn aan dat van de VSNU. Dat impliceert dat er straks in Den Haag naast een VSNU-stuk tevens een schrijven van de RL zal liggen, en wellicht ook stukken van de andere universiteiten. Als dat inderdaad het geval is, zou dat de positie van het wetenschappelijk onderwijs in het debat wel eens kunnen verzwakken, denkt Philipsen. "Als er straks veertien stukken liggen, van de VSNU en alle universiteiten afzonderlijk, lijkt me dat politiek niet sterk", zei hij. Mogelijk liggen er straks echter nog veel

meer stukken op de bureaus van de Kamerleden. Ook de voorzitters van universiteitsraden roeren zich. Een ad-hoc-commissie uit hun midden heeft reeds een aantal knelpunten in het wetsvoorstel geïnventariseerd. Zo vinden de voorzitters (onder wie ook Spoormans van deze universiteit) dat de afzonderlijke instellingen meer ruimte moeten krijgen voor een eigen bestuursmodel. Ook meent men dat de universiteitsraad in ieder geval de bevoegdheid moet houden om het ontwikkelingsplan vast te stellen. Verder wordt gevreesd dat het kabinetsvoorstel een kloof zal doen ontstaan tussen universitaire bestuurders en 'de verantwoordelijken voor onderwijs en onderzoek', het wetenschappelijk personeel dus. Dat dreigt buitenspel gezet te worden. Het wp zou invloed moeten hebben op de keuze van bestuurders, zowel van de raad van toezicht, het college van bestuur als de decanen. De invoering van een raad van toezicht wordt overigens niet expliciet verworpen. Een paritaire zetelverdeling in de U-raad tussen studenten en personeel wijst men eveneens af. In die constructie, met zoveel meer studenten dan nu het geval is, zal de raad niet gezaghebbend genoeg zijn, vreden de voorzitters.

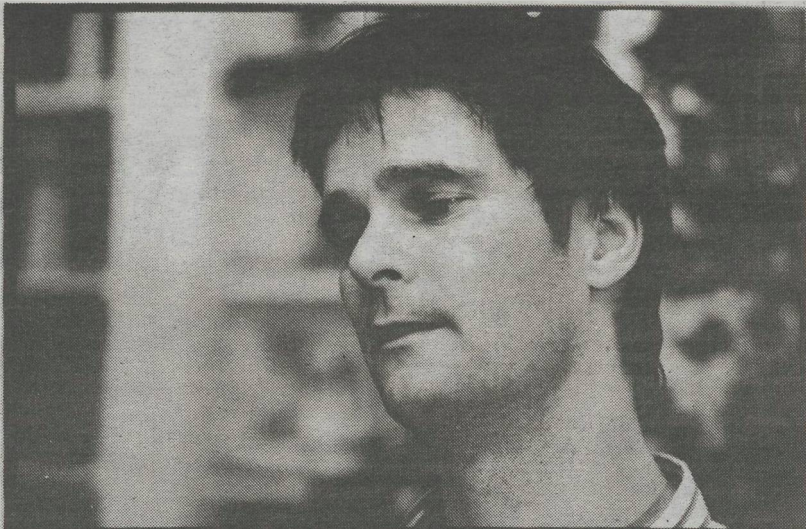
Wammes Bos

Kamer dwingt spaarregeling studiepunten af

Soepeler norm auditorregeling

Studenten met een tempobeurs kunnen alsnog hun studiepunten sparen. Onder druk van de Tweede Kamer komt minister Ritzen binnen een week met een regeling.

Half juli liet de bewindsman weten niets te voelen voor een spaarsysteem, ondanks eerder gedane toezeggingen. Ook nu nog beschouwt hij een dergelijke regeling vooral als een "betaalde vakantie" voor studenten. De spaarregeling maakt het voor tempobeurs-studenten mogelijk om onvoldoende resultaten in het ene jaar te compenseren met extra resultaten in het andere. Ritzen zegde de Kamer een jaar geleden toe "loyaal invulling te zullen geven" aan zo'n systeem, maar kwam later op die belofte terug. Studenten moeten jaarlijks de helft van hun studiepunten halen. Volgens Ritzen kunnen ze dat met gemak. Het systeem zou bovendien te ingewikkeld worden. Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) spande daarop een kort geding aan. De president van de Haagse rechtbank vond dat Ritzen alsnog met de Kamer over de kwestie moest over-

Kamerlid Rick van der Ploeg (PvdA) overstag (foto Bram de Hollander)

leggen en sprak zijn verontwaardiging over de gang van zaken uit. Vorige week donderdag sloot de Tweede Kamer zich, in een debat met Ritzen, bij dat oordeel aan. Toezegging is toezegging, vonden de parlementariërs, dus een spaarregeling moet er in ieder geval komen. Ritzen ging daar mokkend mee akkoord. Nog steeds vindt hij dat een

spaarregeling niet nodig is en feitelijk een premie zet op niet-studeren. Het sparen van studiepunten dient echter volgens hem zo snel mogelijk te verdwijnen als politiek probleem. Te lang is te veel aandacht besteed aan "een buitengewoon klein element in het hoger-onderwijsbeleid", liet Ritzen de Kamer weten. Na overleg met de studentenbonden ISO en LSVb zal hij bin-

nen een week alsnog een concreet voorstel doen.

De paarse coalitie is vooralsnog verdeeld over de invulling van de spaarregeling. De VVD kiest voor het strengste model: wie onderweg vertraging oploopt, maar er toch in slaagt binnen vier jaar af te studeren ziet zijn lening alsnog omgezet in een gift. De PvdA wil deze "bollebozenvariant" wellicht met een jaar verlengen, omdat volgens woordvoerder R. van der Ploeg "vertraging niet altijd de schuld van de student is". Hij wil weten of een afrekening na vijf jaar betaalbaar is. Een opmerkelijke omslag, omdat Van der Ploeg tot voor kort nog tegen iedere vorm van sparen was. "Studiefinanciering is nu eenmaal niet bedoeld om corpora in stand te houden", liet hij onlangs weten. D66-kamerlid B. Bakker pleitte voor een model, waarin studenten hun vertraging per jaar kunnen compenseren. Dat sluit volgens hem beter aan bij de systematiek van de tempobeurs. De voorstellen van de VVD en PvdA vond hij te streng. Het zou een nog grotere druk op studenten zetten dan de prestatiebeurs die Ritzen vanaf volgend studiejaar wil invoeren.

HOP, Marcel Wiegman

Een aantal student-bestuurders hoeft niet veertien, maar slechts tien studiepunten te halen om aanspraak te kunnen maken op een ondersteuning uit het afstudeerfonds.

Analoog aan de verhoging van de temponorm had het college eerder besloten dat student-bestuurders in het vervolg minstens veertien studiepunten moesten halen, wilden ze in aanmerking komen voor een uitkering uit het afstudeerfonds. Eerst bedroeg deze norm acht punten.

De studentenfractie NSEM protesteerde hier tegen, afgelopen donderdag tijdens de vergadering van de universiteitsraad. De eis van het college zou volgens NSEM alleen studenten moeten betreffen met een bestuurstaak die maar twee of drie maanden van een studiejaar beslaat en die dus recht hebben op evenveel maanden auditor-ondersteuning. Studenten met een zwaardere taak hebben meer moeite om studiepunten te vergaren en moeten dus met een lichtere norm dan veertien punten worden geconfronteerd. Het college zag wel heil in deze redenering en besloot om twee normen in te voeren: veertien punten voor studenten met een 'lichte taak' (drie maanden of minder) en tien punten voor de rest.

De regeling is nog maar een jaar van kracht. In 1996 wordt de bestuursbeurs ingevoerd, zo besloot de universiteitsraad. (WO)

Herkansing voor biomedische technologie

Voor de tweede keer zal een aanvraag worden ingediend voor een gezamenlijke opleiding biomedische technologie aan deze universiteit en aan de Technische Universiteit Eindhoven.

Een vorige poging is door de minister van onderwijs, Ritzen, afgewezen na een negatief advies van de Adviescommissie Onderwijsaanbod (ACO). Het hernieuwde verzoek, waarover het college van bestuur binnenkort beslist, moet voor het einde van de maand bij de ACO zijn ingediend. Dat betekent dat de universiteitsraad nauwelijks de kans krijgt om het gewijzigde voorstel op zijn merites te onderzoeken. De wijzigingen zijn echter niet fundamenteel, benadrukt prof. H. Struijker Boudier, voorzitter van de commissie die de opleiding voorbereidt. "Veranderingen in het curriculum zijn niet nodig, want daar had de ACO waardering voor", zegt Struijker

Boudier. Wel heeft men getracht de kritiek van de ACO zo veel mogelijk te pareren. Waar die twijfels uitte over de wazige arbeidsmarktvooruitzichten op dit terrein, stelt de commissie daar tegenover dat drie invloedrijke instanties (KNAW, NWO, en ook het kabinet zelf) in verschillende nota's hebben gepleit voor "innoverende opleidingen op toepassingsgebieden van technologie", zegt Struijker Boudier. Bovendien waren de voorspellingen over de arbeidsmarkt gebaseerd op een volgens hem zeer beperkt gefundeerd rapport van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA).

De commissie wijst er ook op dat de verwijzing van de ACO naar mislukte opleidingen van dit genre in de Verenigde Staten, berust op verouderde gegevens. De laatste tien jaar zouden er juist nieuwe succesvolle opleidingen in de VS zijn begonnen, die veel meer overeenkomen met de plannen van TUE en RL.

De suggestie van de ACO (met in haar voetspoor ook minister Ritzen) om geen aparte opleiding te creëren maar liever aan te schuiven bij een bestaande technische of medische studie, wordt opnieuw afgewezen. Of de herhaalde aanvraag in Den Haag en Zoetermeer indruk zal maken, staat te bezien. Politiek ligt, met

name sinds de publikatie van het Hoger Onderwijs en Onderzoek Plan HOOP, de introductie van nieuwe opleidingen uitermate gevoelig. In plaats daarvan kiest het kabinet juist voor het omgekeerde, namelijk minder opleidingen.

Wammes Bos

Bestuursbeurs aangepast

De studentenfracties in de universiteitsraad hebben, naar het zich laat aanzien, nog enige beweging kunnen krijgen in de discussie over de bestuursbeurs. Het college van bestuur zegde tijdens de vergadering vorige week donderdag toe dat er een apart voorstel komt over het recht op een bestuursbeurs van studentleden van opleidingscommissies. Tegen de zin van het college in sprak de raad zich er vervolgens voor uit dat ook tweedeaars studenten in aanmerking moeten kunnen komen voor een dergelijke beurs, net als doorstromers uit het HBO. Het college had die categorieën willen uitsluiten. Tevens drong men erop aan dat de leden van de werkgroep INKOM geen bestuursbeurs zullen krijgen maar betaald zullen worden uit de begroting van de dienststudentzaken. Of het college gehoor geeft aan de wensen van de raad is nog niet bekend. Op dit punt kent de raad alleen een recht van advies. De meerderheden in de stemmingen over deze issues waren echter ruim. (WB)

Helpt relaties strandt tijdens studie in buitenland

Een tijdelijke studie in het buitenland levert nogal wat gebroken harten op. Eén op de twee relaties overleeft de buitenlandse trip namelijk niet omdat in den vreemde het hart wat makkelijker ontvlamt en de oude trouwe geliefde steeds verder weg lijkt.

Dit staat te lezen in 'Vagant', een jaarlijks magazine van het Nuffic over studeren in het buitenland. Maar niet iedere relatie is gedoemd te mislukken, meent Vagant. Geliefden die veel faxen, graag communiceren via internet en de herinneringen aan hun partner niet wegstoppen, maar hem of haar gewoon derven te missen, hoeven zich niet zoveel zorgen te maken.

Al is het wel belangrijk, zo meldt het blad, dat beiden ook nog andere mensen om zich heen hebben bij wie ze kunnen uithuilen.

Behalve tips voor een gezond liefdesleven, geeft Vagant ook een overzicht van de buitenlandse beurzen en een lijst van adressen van bureaus, instellingen en organisaties die zich met studeren in het buitenland bezig houden. Verder wordt in een nuttig verhaal over geldzaken uitgelegd wat er met de studiefinanciering gebeurt (die loopt gewoon door en het is zelfs mogelijk om een voorschot te krijgen), of de Nederlandse ziektekostenverzekering ook in het buitenland de kosten dekt (meestal wel) en wat je het beste kunt doen als je je kamer wilt onderverhuren. Vagant is te verkrijgen bij het Nuffic, kosten f8,95.

Riki Janssen

Aantal eerstejaars trekt aan

In tegenstelling tot wat werd verwacht, hebben zich dit studiejaar nauwelijks minder eerstejaars studenten ingeschreven bij de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR). De Rijksuniversiteit Limburg boekt als enige universiteit een grote winst.

Nu het studiejaar weer is begonnen ontstaat langzamerhand een wat meer betrouwbaar beeld van de nieuwe aantallen eerstejaars bij de dertien universiteiten. Daarbij doen zich enkele opvallende verschuivingen voor tussen de vooraanmeldingscijfers zoals die half augustus werden gemeten, en de werkelijke inschrijvingscijfers van vier tot zes weken daarna. De meest kenmerkende verschuiving is die van de EUR. Half augustus tekende zich een teruggang met 14 procent af. Uit de tussenstand op 1 oktober blijkt die geslonken tot minder dan 1 procent. Een forse gestegen belang-

stelling voor bedrijfskunde (nu 604 eerstejaars, een jaar geleden 470) compenseert het verlies van 129 studenten bij economie (van 728 naar 599). Vooralsnog is het een raadsel waarom bedrijfskunde plotseling zo populair is.

Elders zijn de verschillen minder spectaculair. Het lijkt er in elk geval op dat eerstejaars zich dit jaar later hebben ingeschreven dan vorig jaar. Hier en daar melden zich nog steeds behoorlijke aantallen studenten aan, hoewel de colleges al zijn begonnen. Gevolg is dat de uiteindelijke 'klap' nog enigszins meevalt.

De Rijksuniversiteit Limburg profiteert van de komst van drie nieuwe opleidingen (de European Law School, psychologie en fiscale economie).

HOP, Pieter Evelein

Aantal eerstejaars rond 1 oktober

	universiteit	1995	1994	verschil in procenten
1	Utrecht	3997	4350	-8,1
2	Amsterdam (UvA)	3929	4549	-13,6
3	Rotterdam	2408	2427	-0,8
4	Delft	2286	2387	-4,2
5	Maastricht	2165	1873	15,6
6	Tilburg	1550	1870	-17,1
7	Enschede	1240	1516	-18,2
8	Eindhoven	973	1070	-9,1
9	Wageningen	938	828	13,3

Collegevoorzitters naar Zuid-Afrika

De Nederlandse universiteiten willen de samenwerking met Zuid-Afrika uitbreiden. De dertien voorzitters zijn vandaag vertrokken voor een 12-daagse reis langs de 21 Zuid-Afrikaanse universiteiten.

Allereerst willen de Nederlandse voorzitters achterhalen waar de Zuid-Afrikaanse universiteiten behoefte aan hebben, en wat Nederland daarvoor te bieden heeft. Vooral de 'zwarte' universiteiten hebben behoefte aan hulp van buiten. Waaruit die precies bestaat is doorgaans lastig te achterhalen.

Het is zeker niet uitgesloten dat ter plekke nieuwe samenwerkingscontracten worden ondertekend. Dit kan wetenschappelijk onderzoek betreffen, maar ook de uitwisseling van studenten. Deze is tot nog toe minimaal. (HOP)

Alleen Botswana heeft minder vrouwelijke hoogleraren

"Botswana is het enige land op de wereld dat minder vrouwelijke hoogleraren heeft dan Nederland; Tweederde van de analfabeten op de wereld is vrouw; Vrouwen werken dertien procent meer dan mannen, maar krijgen vijftwintig procent minder betaald voor hetzelfde werk."

Het gaat vooruit met de emancipatie van de vrouw, en de Nederlandse vrouw in het bijzonder, maar we zijn er nog lang niet. Dat was de strekking van de lezing die Hedy d'Ancona dinsdagavond 3 oktober gaf in de aula van de economische faculteit. Op verzoek van de Maastrichtse SIB-afdeling (Studenten- en jongerenvereniging voor Internationale Betrekkingen) was de Euro-parlementariër vanuit Brussel afgereisd om te vertellen over de positie van de vrouw in de Europese politiek. De voormalige minister van Cultuur en vroegere staatssecretaris van Sociale Zaken week enigszins af van het aangekondigde onderwerp, maar trakteerde het vijftigtal, voornamelijk vrouwelijke, toehoorders op een interessant overzicht van twintig jaar emancipatie.

Zo had Nederland ruim vier jaar geleden, samen met het oerconservatieve Ierland, nog de twijfelachtige eer om het achterlijkste land te zijn wat betreft kinderopvang. Deze boodschap zorgde er uiteindelijk voor dat de Nederlandse regering, met het schaamrood op de kaken, de buidel trok. De situatie is sindsdien aanzienlijk verbeterd. D'Ancona zelf reisde in haar kabinetperiode drie keer af naar Maastricht om een nieuw kinderdagverblijf te openen. Maar het project van haar overleden collega Ien Dales om ervoor te zorgen dat Nederland in 1995, op een totaal van 633, honderd vrouwelijke burgemeesters zou hebben, mislukte helaas. De meter bleef steken bij een score van zevenenzeventig. Net zoals slechts achttien procent van de vrouwen mag meebesturen in de Gedeputeerde Staten, terwijl ze dertig procent uitmaken van alle Staten-leden.

Maar een verheugend feit is dat er in Nederland meer vrouwen buitenshuis werken dan ooit tevoren. Sterker nog, "er is sprake van een dramatische toename", meldde D'Ancona. "Helaas hebben mannen het werk binnenshuis maar voor een heel klein deel overgenomen. Er is uitgerekend dat we pas in 2083 kunnen rekenen op

een eerlijke werkverdeling." D'Ancona, tijdens haar periode als staatssecretaris ook belast met zaken als emancipatie en gelijke behandeling, was daarom erg te spreken over het feit dat tijdens de Vrouwenconferentie in Beijing de herverdeling van werk hoog op de agenda stond, naast de seksuele rechten en de economische onafhankelijkheid van vrouwen. Een voorstel uit de Maastrichtse zaal om huishoudelijk werk ook te betalen om de mannelijke sekse op die manier naar het aanrecht te lokken of vrouwen die 'gewoon' voor de kinderen willen zorgen te belonen, kon haar echter minder bekoren: "Er is inderdaad een grote lobby voor het huisvrouwenloon. Maar wat mij betreft is het hetzelfde als wanneer je alle mannen boer zou maken, omdat je dat wel een leuk mannelijk beroep vindt." Het liefste zou D'Ancona daarom zien dat mannen en vrouwen ieder een gelijk deel van het huishoudelijk werk op zich nemen: "Wat ik ook gedaan heb in mijn carrière, ik was altijd huisvrouw. Ik was wel eens woedend dat mannen daarvan vrijgesteld werden. Maar aan de andere kant bleek het enorme verrijking. Ik hoef nooit, zoals

Hedy d'Ancona, in Maastricht op uitnodiging van SIB: „Huisvrouwenloon is hetzelfde als wanneer je alle mannen boer zou maken, omdat je dat wel een leuk mannelijk beroep vindt.“ (foto Nelis Tutkey)

veel van mijn mannelijke collega's, 'de wijk in' om kennis te maken met het leven van Jan Modaal. Ik weet wat het was om te poetsen, boodschappen te doen of de kinderen naar school te

brenge. Zolang de meeste mannen daar nog niet aan willen (of kunnen), is positieve discriminatie dan ook geoorloofd, was het slotpleidooi van de Euro-parlementariër. Opdat we

binnen nu en twintig jaar de eerste vrouwelijke minister-president met kinderen kunnen begroeten.

Judith Kuijk

De redactie behoudt zich het recht voor om brieven in te korten of niet te plaatsen. Brieven zonder vermelding van naam en telefoonnummer worden niet geplaatst.

Plutarchus

Bij het lezen van Observant nr. 4 werd onze aandacht getrokken door een klein anoniem paartje. Het betrof de tekst: 'Het is gezellig om met niet-PLUTARCHUS-leden te praten'. Daar wij ons niet bewust zijn van enige vijandelijkheden van andere disputen of verenigingen jegens ons Genootschap (mocht dit toch het geval zijn, dan hadden deze ongetwijfeld een ietwat ludiekere actie bedacht) moet dit paartje het geesteskind zijn van een verbaal en sociaal niet goed functionerende burger. Daar wij ons niet graag verlagen tot het niveau van velen om ons heen, dus ook niet tot dat van 'anoniempje' doen wij HET het volgende toekomen:

Ten eerste is 'gezellig' een van de meest inhoudsloze woorden uit de Nederlandse taal, vergelijkbaar met leuk, fijn, etcetera. Bovendien laat het paartje in het midden of het al dan niet gezellig is om met WEL-Plutarchus-leden te communiceren. Wij kunnen deze opmerking dan ook op geen enkele wijze als een aanval tegen ons Genootschap aantekenen en willen dan ook 'anoniempje' hartelijk danken voor deze kosteloze publiciteit.

O.M.S.G. Plutarchus

Theater

Zeker, mijnheer Reiner de Winter,

cultuur is per definitie zichtbaar en ontzichtbaar, waarbij wij u een groot compliment niet mogen onthouden; uw linker hersenhelft heeft zich, zo bewijst uw column in Observant 1, aardig ontwikkeld gezien het feit dat u de teksten in de programmabrochure met meer fantasie heeft geïnterpreteerd dan wij voor mogelijk hielden.

Dank ook voor het invullen, door deze fantasie, van een ontbrekend deel in de programmering, nl. mevrouw Jomanda. Misschien een grove nalatigheid nu wij ontdekken dat dit fenomeen een academicus zo bezig houdt. Teleurgesteld zijn wij, cultuurmedewerkers, natuurlijk wel. Wij gaan er vanuit dat levende mensen over een ziel beschikken. Misschien een nog onbewezen en een te empirische veronderstelling. Echter daar toch vanuit gaande, is het niet de kunstenaar die over die bijzondere gaven beschikt om in zaken tussen hemel en aarde (toch dus: Jomanda!) iets te betekenen? De ziel die het lichaam gebruikt? U ziet wij komen u tegemoet in uw fixatie op het medium.

Eenvoudige tekstschrijvers denken bij de bezetting van een orkest nooit aan '40-45' maar aan het "zootje" instrumentalisten die op hun gebied specialist zijn. Is het trouwens een deficiëntie van RL-medewerkers om het woord 'specialist' alleen een geneeskundige inhoud te geven?

Van een jurist en scherpslijper mag men toch verwachten elk woord op zijn waarde te wegen om uit de veelheid van betekenissen de juiste, in de context passende te kiezen?

Als ogen de spiegels van de ziel zijn en een stem de boodschapper ervan, dan is de pen wellicht de schrijver van de ziel. Als dat het geval is bij u, dan raden wij u ter verrijking van uw ziel aan, vaker naar het theater te gaan - bij ons of bij een van de andere podia in de stad. U zult het ervaren als een weldaad in dit aardse leven. Tevens kunt u dan aan den lijve ondervinden hoe een concentratie van 'een hoogwaardige podiumkunsten aanbod' gedecentraliseerd in Maastricht en regio te beleven valt. U bent meer dan welkom!

Lucia Geurts,
directeur "Uit in Maastricht"
Piet van Hest,
hoofd Kunsten/directeur
Theaterorganisatie

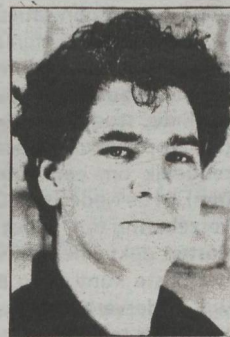
De teloorgang van het geheim

Als kind al werd ik gefascineerd door de vele geheimen des levens. Dagelijks wist ik mij te verwonderen over alles wat ongreepbaar was: de terugkerende ruzies van mijn ouders die geen ruzies mochten heten, de vergeten oorlogen waarvan het leed onvoorstelbaar maar ook onzichtbaar was, de borden meisjes die verliefd op mij waren, maar dat enkel aan hun dagboek durfden te bekennen. Het leven leek één grote zolder met in elke hoek een geheim. Overal was wel iets te vermoeden of te fantaseren.

De tijd was er dan ook naar. Geheimzinnigheid stond nog in aanzien en de werkelijkheid kende haar plaats. Dus als de werkelijkheid al naar buiten trad, dan deed ze dat gracieus en met gepaste bescheidenheid: aangestipt in plaats van benoemd, gesuggereerd in plaats van getoond, voorlopig in plaats van definitief. Het was alsof ze, vlak voordat ze vaste vorm aannam, samensmolt met de menselijke fantasie, waarna beide gezamenlijk en eendrachtig het uiteindelijke leven tot stand brachten. Hoe spannend was dit leven, hoe harmonieus ook het huwelijk tussen werkelijkheid en fantasie. Maar die tijd is niet meer. Sinds de verschillende RTL-klonen hun intrede hebben gemaakt in de Nederlandse televisie, zien

we de werkelijkheid bijna realistischer dan we haar ooit kunnen meemaken: plat, steriel, af. Als een onaantastbare alleenbeerser die geen enkele fantasie aan haar zijde duldt, in een wereld waaraan niets meer is toe te voegen. Dus echtelijke ruzies worden niet meer versluierd, maar opgekocht door spraakmakende talkshows. En voorbij oorlogen worden niet meer veilig opgeborgen in de vergetelheid van het onbewuste, maar voor eeuwig vastgelegd op spannende homevideo's. En verliefde meisjes corresponderen niet meer stiekem met hun dagboek, maar openlijk met Robert Ten Brink. Zo is er bijna niets meer dat nog belaagd wordt door een persoonlijke gewetensvraag of een naderende grens, laat staan een heus taboe. Alles wordt benoemd, getoond en besproken. Met 'het geheim' als de grote verliezer. Tragisch slachtoffer van een tijdgeest die het niet meer kan ophangen om bepaalde kwesties als delicaat te beschouwen. Waarbij het bellende vlak als maar steiler wordt. Zo is er momenteel in Amerika een beweging gaande die ervoor pleit dat familieleden van vermoorde slachtoffers aanwezig mogen zijn bij de executie van de daders. Letterlijk mogen ze - bij wijze van genoegdoening - de dader in de ogen kijken op het

moment dat deze het leven laat. Een nieuwe grensverlegging die bij voorkeur niet binnenskamers blijft. Dus ongetwijfeld kunnen we binnen afzienbare tijd bij een soort kruising tussen de 'Surprise show' en 'Deadline' genieten van de gelukzalige glimlach op het gezicht van iemand die toekijkt hoe een medemens geëxecuteerd wordt. Hoe wonderbaarlijk is een leven dat geen geheimen meer kent.

Ruud van den Berg

Economiestudent hekelt prognoses vliegveld Maastricht

Hoe is het mogelijk dat het Zuidlimburgse vliegveld beweert dat het 1280 mensen aan werk helpt, terwijl het er volgens de eerste de beste student die er een scriptie aan wijdt maar 417 zijn?

Het antwoord dat de Maastrichtse economiestudent Xander Koolman gaf, is ontzettend eenvoudig: de directie van Maastricht-Aachen-Airport heeft alle banen op het terrein van de luchthaven meegeteld, terwijl de onderzoeker alleen die banen meetelde waarvan de bedrijven op de luchthaven beweerden dat ze zouden wegvallen als de luchthaven zou verdwijnen. De bedrijven noemden als belangrijkste reden om zich op het vliegveld te vestigen niet de luchtverbindingen, maar de wegverbinding via de A2. Ook de lage grondprijs speelde een rol. Sommige bedrijven, zoals transporteur Frans Maas (100 werknemers) en ingenieursbureau John Brown (90 werknemers), beweerden zelfs het vliegveld helemaal niet nodig te hebben voor hun activiteiten.

Toch is het getal van 1280 als absolute waarheid zijn eigen leven gaan leiden. Eerst kwam het in het jaarverslag van het vliegveld terecht, vervolgens op het bureau van verkeersminister Jorritsma, die

het doorstuurde naar de Tweede Kamer, waar vervolgens in oktober 1994, op grond van het magische getal, een aanwijzingsbesluit werd genomen voor een Oost-West-baan op Maastricht-Aachen-Airport.

Pas toen, en dus te laat, kwam de Stichting Milieufederatie Limburg op het idee om het cijfer van 1280 door een wetenschapper te laten checken. Pas afgelopen dinsdag, en dus veel te laat, erkent ook Koolman, werd het rapport gepresenteerd in het gebouw van de wetenschapswinkel, de formele opdrachtgever voor het onderzoek. De wetenschapswinkel (door de luchthavendirecteur in een reactie voor de radio al smalend afgedaan als 'wetenschapsboetiek') brengt armlastige instellingen die een wetenschappelijk onderzoek niet kunnen betalen, in contact met bijna-afgestudeerden. De studenten, die studiepunten kunnen halen met het onderzoek, worden bijgestaan door universitaire docenten.

Koolman en de directie van de luchthaven zitten feitelijk nog veel verder uit elkaar

Maastricht Aachen Airport (hier nog zonder de Duitse partner) overdrijft bij het berekenen van de werkgelegenheid die het genereert (foto Nelis Tutkey)

dan het verschil tussen 1280 en 417. Want bij het berekenen van de directe werkgelegenheid houdt het niet op bij 1280. Volgens economen mag dat cijfer met een factor 2,5 vermenigvuldigd worden om het totale werkgelegenheidseffect van de luchthaven te berekenen: een Roermondse fabrikant produceert etensbakjes voor de catering en de Grevenbichtse verkeersleider stimuleert met vliegveldgeld de plaatselijke economie. Het verschil tussen Koolmans berekening en die van de luchthavendirectie bedraagt daardoor ruim tweeduizend.

Had het getal van Koolman invloed kunnen hebben op de politieke besluitvorming? Die vraag kon de onderzoeker niet beantwoorden. En het antwoord deed er ook niet meer zo toe. Waarom nu pas dit onderzoek?, wilde de toehoorders op de persconferentie van afgelopen dinsdag dan weten. Het hoofd van de wetenschapswinkel zocht niet de makkelijkste weg door te antwoorden dat het onderzoek pas zo laat werd besteld. Volgens hem moet de wetenschapswinkel alerter zijn en bij belangrijke maatschappelijke vraagstukken als deze zelf op zoek gaan naar 'opdrachtgevers'. RL-econoom dr. J van Mierlo, die het onderzoek begeleidde, rekende het „de hele beroepsgroep, vooral die van de broodeconomen” aan, dat hoewel „ieder een aan zijn water voelde dat de cijfers van de luchthaven niet klopten” er geen stappen van wetenschappelijke zijde zijn ondernomen om de waarheid boven tafel te krijgen. „Hier zie je de nadelen van de ondernemende universiteit. Onderzoek moet geld opleveren. Daar komt nog eens bij dat de provincie, een belangrijke voorstander van de Oost-Westbaan, vaker opdrachtgever is voor contractonderzoek aan deze universiteit. Op die manier komt het onafhankelijk academisch denken in het geding, vrees ik.”

Wim Ortjens

Drie eredoctoraten bij lustrumviering

Potentiële Nobelprijswinnaars onder kandidaten

Tijdens de lustrumviering op 12 januari 1996, waarbij het twintigjarige bestaan van de RL wordt gevierd, zullen drie eredoctoraten worden uitgereikt. Deze keer zijn geneeskunde, rechten en economie aan de beurt. De universiteitsraad heeft vlak voor de zomer het groene licht aan de kandidaten gegeven, maar moest vorige week opnieuw beraadslagen omdat de oorspronkelijke kandidaat van de economische faculteit inmiddels overleden is.

De economische faculteit had echter van meet af aan meer dan één kandidaat op het oog en had dus geen moeite om de volgende op de lijst naar voren te schuiven. Het gaat hier om een volstrekt gelijkwaardige kandidaat, benadrukt een woordvoerder van de faculteit. Het is de drieënzeventigjarige Amerikaanse econoom William J. Baumol.

Prof. dr. Baumol werkte ruim veertig jaar, van 1949 tot '92, als hoogleraar economie aan de Princeton University. Daarnaast vervult hij sinds 1971 tot op dit moment diezelfde functie bij de New York University, waar hij tevens directeur is van een onderzoekscentrum op het gebied van de 'applied economics'. Zijn bijdrage aan het vakgebied is zeer veelzijdig. Vooral Baumols werk op het terrein van de economische theorie van organisaties en op dat van de zogenaamde industriële economie wordt toonaangevend geacht. Verder heeft hij gepubliceerd op het vlak van de welvaarts-theorie, financiering, de theorie van de economische groei en produktiviteit, en de economie van het ondernemerschap. Zijn naam wordt al enige jaren genoemd als potentiële kandidaat voor de Nobelprijs. Voor Baumol wordt het eredoctoraat van de RL het vierde in zijn carrière. Twee

eerdere verkreeg hij eveneens in het buitenland, in Stockholm en in Basel. Baumol is niet alleen wetenschapper, maar ook kunstenaar, met name beeldhouwer. Aan Princeton University heeft hij dat vak zelfs een tijd lang gedoceerd. Erepromotor van Baumol wordt de Maastrichtse hoogleraar micro-economie prof. dr. H. Maks.

De juridische faculteit heeft deze keer, in het jaar waarin de nieuwe opleiding European Law School begonnen is, gekozen voor een deskundige op het gebied van de rechtsvergelijking. Het betreft prof. dr. Hein Kötz (59), directeur van het Max Planck Instituut für internationales und ausländisches recht, en hoogleraar aan de universiteit, beide te Hamburg. Samen met Konrad Zweigert schreef hij een standaardwerk over rechtsvergelijking op het gebied van het privaatrecht. Kötz dringt er in publicaties al geruime tijd op aan dat het juridisch onderwijs veel meer op rechtsvergelijkende voet zal worden geschoeid. Dit in tegenstelling tot de huidige praktijk van vooral nationaal georiënteerd onderwijs. In Duitsland heeft hij echter weinig succes met zijn pleidooien. Dat het prof. mr. R. de Groot is die als erepromotor op zal treden is niet verrassend: hij bepleit al jaren hetzelfde gedachtengoed. Of Kötz al meer eredoctoraten heeft is de faculteit niet bekend.

Dat laatste kan niet gezegd worden van de kandidaat voor geneeskunde, de Belg dr. Paul Janssen (69). Op zijn omvangrijke curriculum vitae prijkt reeds een lijst van zestien eredoctoraten, grotendeels in de geneeskunde, maar ook in de filosofie en de farmaceutische chemie. In Nederland viel hem deze eer nog niet te beurt. Het laatste eredoctoraat kreeg hij in 1993 van de Chinese Farmaceutische Universiteit in Nanjing. Janssen is een telg uit het geslacht dat Janssen Pharmaceutica NV heeft opgericht. Op dit moment is hij nog erevoorzitter van de raad van bestuur, voorheen was hij lange tijd researchdirecteur. Volgens de erepromotor van Janssen, prof. dr. R. Rene-

(Lees verder op pagina 6)

Leve de vooruitgang

Afgelopen zaterdag gleed het jubileumnummer van de NRC de brievenbus in. Veel speciale artikelen, waaronder één van Rob Biersma over de vraag wat wij in de komende vijftienving jaar van de wetenschap te verwachten hebben. Nu valt daarover natuurlijk niets te zeggen, want "nieuwe ontwikkelingen in de wetenschap liggen volledig buiten ons gezichtsveld. Wat we niet weten, dat kennen we ook niet", aldus Biersma. Daar heeft hij groot gelijk in, en de rest van zijn verhaaltje moet in dat perspectief gezien worden.

Vervolgens behandelt hij eerst de alfa- en gamma-wetenschappen, en over zijn opmerkingen daarover wilde ik het hebben. Eerst maar een paar citaten. "Bestaat er zoiets als vooruitgang in de theologie of in de filosofie? Waarschijnlijk niet echt. Modes wisselen elkaar af, al naar gelang de maatschappelijke behoefte. (...) Maar wat de nieuwe ontwikkelingen ook mogen zijn, veel invloed zal er niet meer van uitgaan. (...) Van de huidige filosofie zal geen machtbehebber wakker liggen." So far voor de filosofie en de theologie.

Nee, dan de taalkunde. "In de taalkunde hoeven we geen vooruitgang te verwachten". Of de psychologie: "Zelfs simpele psychologische vragen als de werking van het geheugen en het nut van slaap blijven onbeantwoord." Of de sociologie: "In de sociologie zullen als vanouds nieuwe ideeën oude vervangen, zonder dat veel vooruitgang wordt geboekt."

Na nog een paar sneeren in de richting

van de economie is het tijd voor de echte wetenschap, de natuurwetenschap, maar die laat ik verder buiten beschouwing.

Wat moet je daar nou van zeggen? In de eerste plaats dat Biersma aardig meedoet aan de mode, die wetenschap definieert als iets dat vooral nuttig moet zijn. Hij zegt dat niet met zoveel woorden, maar het druift uit iedere zin. Ik vind dat wel aardig om te zien: iemand die zo kankert op modes, en daar zelf zo aan meedoet.

In de tweede plaats dat Biersma alfa- en gamma-wetenschap modelleert naar beta-wetenschap, want zijn belangrijkste gezichtspunt is toch vooral, of er vooruitgang te boeken valt. En daar ligt de kracht van die wetenschappen natuurlijk niet. Die kracht ligt voor de alfa-wetenschappen allereerst in hun culturele, en voor de gamma-wetenschappen vooral in hun maatschappelijke betekenis. Alfa- en gamma-wetenschappers dragen bij aan de maatschappelijke ontwikkelingen, door die van commentaar te voorzien, in hun historische en culturele context te plaatsen, uit te leggen waarom er wat gebeurt en daar kritisch op te reageren. Stel je toch eens voor dat wij die takken van wetenschap zouden afschaffen, omdat zij toch geen vooruitgang te bieden hebben. Over dat gedachten-experiment zou ik ook wel eens een stukje willen lezen.

Leve de vooruitgang!

Job Coben

„Probeer geen top-instituten uit het niets op te bouwen”

Het paarse kabinet moet het idee loslaten om naast bestaande onderzoeksinstituten nieuwe technologische top-instituten op te zetten. Dat geluid klonk vorige week eenstemmig op een hoorzitting in de Tweede Kamer over de jongste technologienota van het kabinet. Er zijn genoeg goede instituten, was de boodschap van diverse wetenschapsorganisaties. Nu is het tijd om de beste een extra stimulans te geven.

Komende week behandelt de Kamer de nota 'Kennis in Beweging' van de ministers Ritzen (Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen), Wijers (Economische Zaken) en Van Aartsen (Landbouw). De bewindslieden willen dat universiteiten en onderzoeksinstituten meer met het bedrijfsleven gaan samenwerken. Ook trekken ze een tot 55 miljoen gulden oplopend bedrag uit voor nieuwe technologische top-instituten.

Dat laatste plan trekt veel aandacht. Krijgen straks enkele bestaande instituten extra geld om uit te groeien tot heuse internationale toppers? Of wil de overheid los van bestaande instellingen echt nieuwe instituten in het weiland zetten?

Vanuit ondernemerskringen, waar

men de universitaire daadkracht niet hoog inschat, is wel gepleit voor dat laatste. Ook Economische Zaken speelde met het idee van compleet nieuwe instituten. Maar in de kabinetsnota stond kort voor de zomer slechts dat het moest gaan om "een herkenbaar instituut dat vanuit één punt wordt geleid." Dat biedt ook ruimte om bestaande onderzoekscholen of TNO-onderdelen als basis voor een van de nieuwe top-instituten te nemen.

Toch is de georganiseerde wetenschap er nog niet gerust op, zo bleek vorige week woensdag tijdens de hoorzitting van twee kamercommissies. "Wij zijn al druk bezig top-instituten op te bouwen", stelde VU-rector prof.dr. C. Boeker bijvoorbeeld namens de universiteiten. Hij wees op de bijna honderd onderzoekscholen die nu zijn opgericht. De 55 miljoen gulden van de overheid zou gebruikt moeten worden om een klein deel daarvan een extra premie te geven. Deze reactie van de universiteiten was te verwachten. Maar het opvallende is dat ze nu zoveel medestanders hebben. Ook de landelijke onderzoeksfancier NWO nam het voor ze op. NWO-voorzitter dr.R.J. van Duinen noemde de opbouw van onderzoekscholen "een majeure operatie, die zich misschien deels aan het oog van de politiek heeft onttrokken". Volgens Van Duinen is per vakgebied nu al een veel betere taakverdeling ontstaan. Die investering moet benut worden, betoogde hij. Want: "Onder-

zoekinstituten maak je niet, je moet ze kweken. Het is geen snijbloemteelt, maar bosbouw. Er zijn jaren van investering nodig om tot bloei te komen." De overheid moet dus voortbouwen op wat er bij de universiteiten is opgebouwd, vindt ook het NWO.

De akademie van wetenschappen (KNAW) verkondigde exact dezelfde boodschap. Volgens de akademie is oprichting niet onmogelijk, maar kost het dan minstens tien jaar en enorme bedragen om het gewenste topniveau te bereiken. Efficiënter is het dus om uit te gaan van bestaande instituten. De KNAW vindt dat de bewindslieden hun 'motie van wantrouwen' aan die instituten moeten intrekken.

Onder die instituten vallen niet alleen universiteiten. Ook TNO en enkele andere instellingen dingen mee naar de 55 miljoen gulden van de bewindslieden. Maar hun boodschap aan de Kamer was dezelfde. "Wij zijn al enige tijd twee nieuwe instituten aan het opbouwen", meldde de TNO-woordvoerder. "En wij kunnen u zeggen: met 55 miljoen gulden kan je geen instituut bouwen."

De adviesraad voor wetenschaps- en technologiebeleid (AWT) maakte de eenstemmigheid op de hoorzitting compleet. Ook dit adviesorgaan van de regering wil dat de 55 miljoen gulden van Wijers en Ritzen wordt ingezet voor versterking van een handvol bestaande instituten.

De aanwezige kamerleden hoorden het vorige week allemaal aan. Een van

de 'oude rotten', W. van Gelder van de PvdA, vond het vooral opvallend dat zoveel sprekers meenden dat de politiek een te negatief beeld heeft van de situatie bij de universiteiten. In het debat met de bewindslieden, op 9 ok-

tober, zal blijken of de Kamer nu overtuigd is van de onjuistheid van dat beeld.

HOP, Frank Steenkamp

Eredoctoraten

(vervolg van pagina 5)

man (hoogleraar fysiologie en wetenschappelijk directeur van de onderzoeksschool Carim) had de faculteit al eerder aan Janssen gedacht in verband met een eredoctoraat, maar heeft men gewacht tot hij zijn actieve rol in de industrie had beëindigd. Dit om de schijn te vermijden dat er een verband bestaat met het vele contractonderzoek waarbij Janssen Pharmaceutica opdrachtgever is.

Dr. Paul Janssen lijkt te grossieren in grote getallen: niet alleen beschikt hij over een pagina's lange lijst met wetenschappelijke onderscheidingen, lidmaatschappen en leeropdrachten, hij wordt tevens aangeprezen als auteur van meer dan 785 wetenschappelijke publikaties. Daarnaast hield hij meer dan 520 voordrachten in verschillende talen, en heeft hij als uitvinder meer dan honderd patenten van geneesmiddelen gedeponeerd. Dat laatste is een belangrijke reden voor de toekenning van dit eredoctoraat. Hij heeft meerdere doorbraken op zijn naam. Onder meer in de ontwikkeling

van neuroleptica, ter behandeling van schizofrenie. Verder deed hij baanbrekend werk op het gebied van de intraveneuze anaesthesie. Tevens ontwikkelde hij een lijn van medicamenten voor wormbestrijding bij dieren, iets waar vooral de Derde wereld van heeft kunnen profiteren. "Een geleerde van Nobelprijzniveau, enige jaren geleden viste hij daar juist achter het net", zegt Reneman.

Janssen heeft niet alleen wetenschappelijke eerbetuigingen ontvangen. Zo werd hij in 1990 in de Belgische adelstand verheven. Sindsdien mag hij zich baron noemen. In 1983 werd hij door de alumnivereniging van de Stanford Business School tot 'Belgisch zakenman van het jaar' uitgeroepen. Hij bezit enkele Belgische koninklijke onderscheidingen, en werd zelfs tot in Japan gelauwerd. Daar ontving hij in 1991 uit naam van de keizer de 'Decoratie van de Orde van de Rijzende Zon met Gouden Stralen'.

Drs. W. Bos

Arme Indiër is blij dat hij niet als aap is gereïncarneerd

(3)

"Iets met boeren en ontwikkelingssamenwerking", wilde Annemarie Sipkes (23). "Dat leek me wel interessant en relevant. En schattig, die boeren." Uiteindelijk werd het allemaal wat minder schattig: boeren heeft de vijfdejaars CWS- en zesdejaars economiestudente nauwelijks gezien, tijdens haar vier maanden durende CWS-stage in de staat Gujarat in India. Tien weken lang sleet ze haar dagen van acht tot vijf binnen de muren van een biotechnologisch laboratorium van een chemisch bedrijf. En dat terwijl ze eigenlijk in Afrika had moeten zitten: "Het Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking zou daar ergens een project beginnen en ik zou in het kader daarvan stage kunnen lopen." Het project belandde, zoals dat in de politiek vaker gaat, in de diepvries. In de Limburgse hoofdstad brak lichtelijk paniek uit: "Ik was me al een jaar aan het voorbereiden en nu werd me ineens een heel studiejaar door de neus geboord." Gelukkig schoot professor Anil Gupta van het prestigieuze *Indian Institute of Management* in Ahmedabad ("waar Gandhi zijn ashram had") te hulp. Hij regelde een stage voor Sipkes. Iets met ontwikkelingssamenwerking, technologie en (toch ook wel) een klein

Annemarie Sipkes liep stage bij de „schattige boeren" van India (foto Nelis Tutkey)

beetje met boeren. Op het laatste nippertje: "Toen ik op het vliegtuig stapte had ik geen idee of ik opgehaald zou worden en waar ik waar ik terecht zou komen." Het werd de *Research and Development*-afdeling van een bedrijf in Boroda, waarvan de Indiase overheid de grootste aandeelhouder is. "Dat bedrijf is ooit opgericht om de boeren van India te ontwikkelen. Zeventig procent van de Indiase bevolking leeft op het platteland. Vijf procent daarvan zijn zogenaamde "progressieve boeren". Die produceren op dezelfde manier als hier in het Westen. Met modern materieel en kunstmest. De rest heeft daar helemaal geen geld voor. Ze hebben vaak niet eens genoeg water om hun land te bewerken. Bovendien zitten ze vaak op moeilijke grond, waar veel erosie is. Daarom kunnen ze geen risico's nemen,

want als de oogst mislukt dan gaan ze dood van de honger." Daarom ontwikkelt het bio-technologisch laboratorium goede maar goedkope biologische bestrijdingsmiddelen tegen insecten en schimmels. Een nobel streven, maar Sipkes ontdekte dat de boeren voor wie de produkten gemaakt werden, nauwelijks betrokken werden bij het onderzoek naar de bestrijdingsmiddelen. Terwijl zij degenen zijn die ze uiteindelijk moeten gaan gebruiken: "De arme boeren worden in India 'marginal farmers' genoemd. Ze worden als achterlijk en conservatief beschouwd, omdat ze niets van de moderne methodes weten en vaak niet kunnen lezen en schrijven." De Maastrichtse studente wilde weten hoe de afstand tussen de arme boeren en de onderzoekers verkleind zou kunnen worden en onderzocht de research-, productie- en

verkoopstrategie van de bestrijdingsmiddelenafdeling. In haar scriptie moest Sipkes concluderen dat er nog heel wat moet gebeuren: "Het zou heel erg helpen als die vooroordelen over de 'marginal farmers' zouden veranderen. Maar in India zijn veel groepen van elkaar afgesloten: eigen kaste, eigen familie, eigen inkomensniveau. Alleen de rijke boeren worden slim genoeg geacht om mee te beslissen. Terwijl ik bijvoorbeeld bij een arme katoenverbouwer ben geweest, die zelf al experimenteerde met mieren tegen schadelijke beestjes." Dat de arme boeren moeten betalen om de bestrijdingsmiddelen uit te proberen, draagt ook niet echt bij aan de verbetering van hun positie. Bovendien zouden de boeren gebaat zijn bij een betere interne communicatie bij het chemische bedrijf. Want de laboranten bleken een groot deel van hun energie te verkwalen aan interne twisten: "Na een week of acht draaide ik helemaal door. Ik werd een beetje de psycholoog die alle problemen moest aanhoren. Die mensen staken zoveel energie in riddelen en konkel en werkten helemaal niet samen." Toch zou Sipkes, als ze ook haar studie economie heeft afgesloten, graag terug willen naar India. Het liefst om professor Gupta bij te staan in het onderzoek, want dat is haar goed bevallen: "Ik voelde me een echte onderzoeker en had geen enkele keer het idee dat ik door de mand viel." En India heeft haar hart gestolen: "Het is een land van extremen. Het heeft alles. De mensen zijn gastvrij en hebben een enorm gevoel voor humor." Vooral het relativeeringsvermogen van de Indiase burgers staat Sipkes in het geheugen gegrift: "Ik heb daar geleerd om dingen wat makkelijker te zien en te denken: als de trein vandaag niet komt, komt hij morgen wel. Zelf hebben die Indiërs ook zoiets van: wat maakt het uit, wij hebben wel zestienduizend levens, dus we zijn allang blij als we deze keer geen ezel of aap zijn."

Judith Kuijk

Minder bekrompen, een stuk wijzer, maar ook met pijn in het hart de wereld in

Eén van hen zit met een Fulbrightbeurs in Amerika, twee anderen hebben een tijdelijke baan, nummer vier mag deze week op sollicitatiegesprek en de jongste van het stel schrijft een onderzoeksvoorstel. Komende maandag is hun grote dag. Dan studeren deze vijf meiden als eerste af in de cultuur- en wetenschapsstudies. Met een beetje pijn in het hart, dat wel, want ze hadden best nog een tijdje door willen gaan. Gewoon omdat cws "grandioos" is, maar ook omdat geen van allen precies weet wat de toekomst zal brengen.

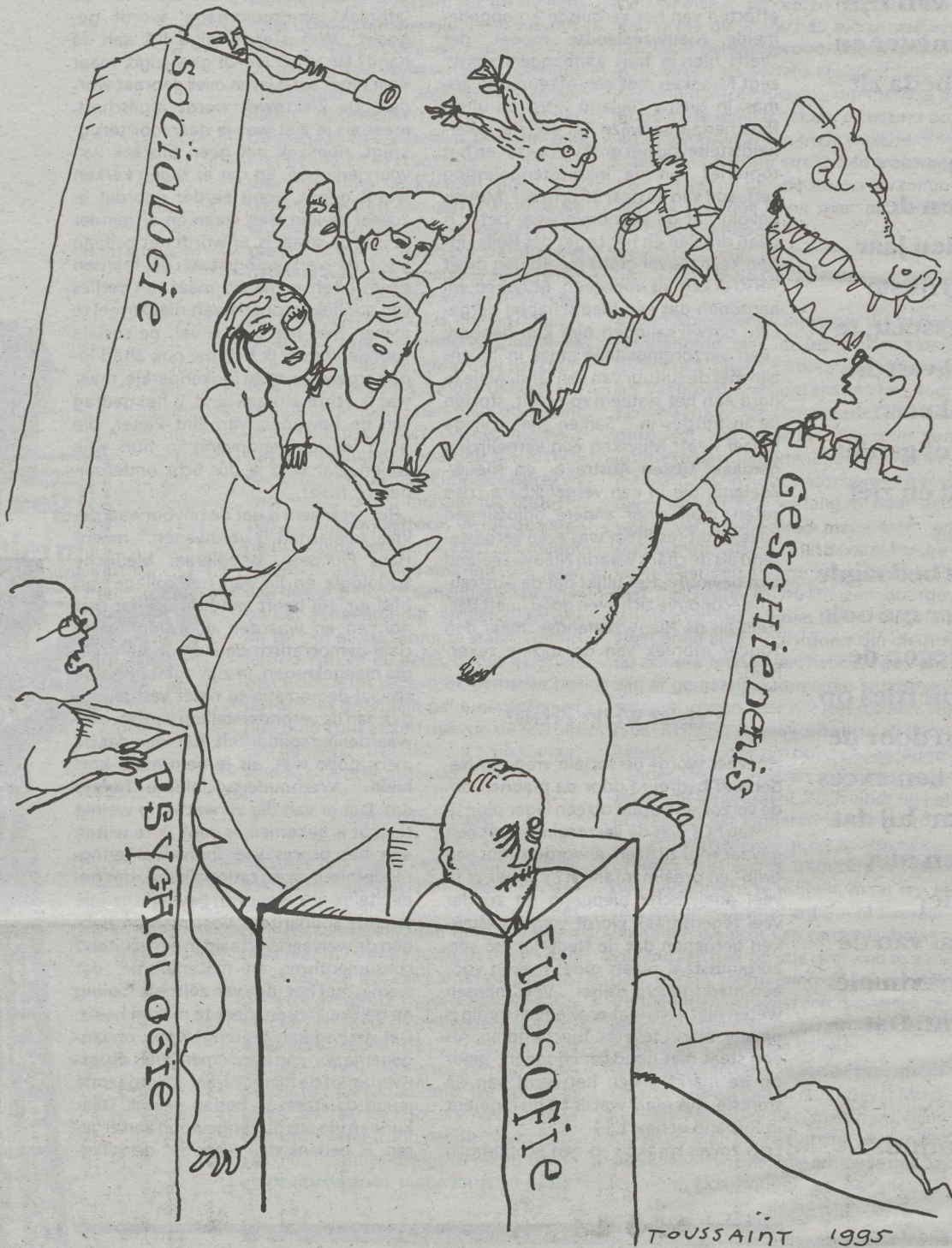
"Ik vind het erg dat het nu ophoudt." De begeleidende zucht van Peggy Rompen (zondag wordt ze 28) spreekt boekdelen. Nooit, maar dan ook nooit zal ze het vrijheidsgevoel vergeten dat haar tijdens die eerste treinreis naar de faculteit overviel. Het was 1991, na lang dubben had ze haar baan bij de Rabobank in Brunssum opgezegd. De financiële achteruitgang zou ze voor lief nemen ("Verhongerden doe je in Nederland toch niet"), net zoals de vervelende wetenschap dat zij het laatste jaar van haar studie geen studiebeurs zou krijgen; ze zou dan immers 27 zijn. Maar alles was beter dan tot haar tachtigste achter de balie van de bank. Daar voelde ze zich "bekneld", kreeg ze de indruk dat ze werd onderschat en geen pas verder kwam. Denken werd immers niet op prijs gesteld, zelfs niet tijdens de interne cursus die ze twee jaar volgde. "Je kreeg pasklare antwoorden, moest veel uit je hoofd leren. Als je het met iets niet eens was, was er geen discussie mogelijk. Nee, kan niet, kreeg je dan te horen. Zo staat het niet in het boek."

De oprichting van cultuur- en wetenschapsstudies kwam als een geschenk uit de hemel. Zo'n interdisciplinaire studie paste wel bij het meisje dat op achttienjarige leeftijd niet kon kiezen voor filosofie of journalistiek; opleidingen die de scholier wel interessant, maar toch te eenzijdig vond. "Ik wilde mezelf ontplooiën. Ik wilde creatief met teksten aan de slag, alles vanuit verschillende disciplines bekijken en het liefst niets domweg uit mijn hoofd leren."

De verwachtingen waren hooggespannen. Niet alleen bij Peggy Rompen, maar ook bij drie andere studentes die komende maandag hun bul ontvangen. Noëlle Kemmerling (26 en edelsmid) en Marjan Melkert (29 en tekenlerares) hoopten bij cws te vinden wat ze op de academie voor beeldende kunsten hadden gemist: het waarom van de kunst. Marjan Melkert: "Op de academie leer je bijvoorbeeld dat in de Romantiek het thema landschap belangrijk wordt. En dat dat te maken heeft met eenzaamheid en Weltschmerz. Daar blijft het bij, meer tijd heeft een docent niet. Bij cws zoek je vanuit allerlei disciplines naar verbanden tussen maatschappelijke ontwikkelingen en kunststromingen. Je leert wat er allemaal achter zit."

Geen makkie

Maar daar moet de student wel wat voor doen. En heel wat meer dan Noëlle Kemmerlings vrienden haar hadden voorgespiegeld. Een makkie, zou het volgens deze rasechte economiestudenten zijn. De onderwijsgroepsbijeenkomsten, zo wisten zij uit ervaring, waren binnen een uurtje bekeken. En thuis zat je nog eens tussen de vijftien tot twintig uur achter de boeken. Meer niet. "Na twee maanden bleek cws toch heel wat heftiger. Ik had plannen om naast de studie veel tijd in een eigen atelier te steken. Maar dat kon ik vergeten, want cws is een zeer voltijdse studie. Met veertig uur kwam ik vaak niet uit. Natuurlijk was ik door die vijf jaar op de academie het studeren ontwend. Maar dat was het niet alleen.

(illustratie Toussaint Essers)

Ik wist zeker in de eerste twee jaar niet van ophouden. Wilde altijd meer weten, iets wat door het groepje waarmee ik studeerde ook nog eens gestimuleerd werd. Iedereen was fanatiek."

Het was veel, en ook nog eens moeilijk in dat eerste jaar. Blok twee, klassieke en middeleeuwse wijsbegeerte, bracht voor een groot deel van de 146 eerstejaars al meteen de genadeslag. "Het was doorbijten", weet Rina Knoeff (22) nog precies. "Ik studeerde hard, zeker vijf dagen per week. Maar ik was ook bereid om zo hard te werken, het was allemaal heel boeiend. Veel dubbelvakkers die cws er even bij wilden pikken, vielen af. Eigenlijk vond ik dat positief. We zaten al met het stigma dat het een socio-studie was, vol geitenwollensokken en ook nog eens makkelijk. Als dan het tegendeel bewezen wordt, is dat prima." Uiteindelijk stopten in dat eerste jaar zestig mensen. Het jaar erna vertrokken er nog eens dertien.

Dat de vijf tot de eerste lichting van de spiksplinternieuwe studie cultuur- en wetenschapsstudies hoorden, was misschien wel spannend ("Veel was nog onduidelijk, sommige blokken moesten nog geschreven worden, en dus bleef het een verrassing wat er komen zou"), maar niet altijd makkelijk. Kinderziektes, al waren ze niet zo zwaar, bleven niet uit. Noëlle Kemmerling: "We kregen in het eerste jaar veel te veel leesvoer. Daar hebben we flink tegen geprotesteerd. Met succes. Alleen hebben wij daar zelf niet de vruchten van kunnen plukken. Dat kon het jaar na ons pas." En omdat de staf zijn handen vol had aan het

ontwikkelen van blokken en het geven van onderwijs, ging de toch wat ongeduldige Kemmerling in het derde jaar op eigen houtje op zoek naar een stage. "Ik moest het allemaal zelf doen en dat vond ik een beetje vervelend, al leer je daar natuurlijk veel van. Er waren nog geen stagebegeleiders en dus was het: doe maar iets, eigenlijk wisten de docenten zelf nog niet wat ze met die stages moesten aanvangen." Maar ook nu, met de doctoraalbul al bijna in de zak, voelen de vijf de last van een eerste lichting. "Ik moet niet alleen mezelf presenteren, zoals iedere pas afgestudeerde op zoek naar een baan", legt Rina Knoeff uit, "maar ook nog eens de studie. Je moet zelf je baan creëren. In vacatures wordt nooit om een cws-er gevraagd, en overal vragen ze wat die studie inhoudt en wat je er mee kunt."

Het zwarte gat

Die laatste vraag heeft haar de afgelopen jaren mateloos geïrriteerd. "Ik heb me op achttienjarige leeftijd in die studie gestort, uit pure interesse en zonder me te bekommeren om mijn toekomst. Ik had geen beroep in mijn hoofd. Het was wie dan leeft, wie dan zorgt." Maar waarom dan die ergernis? Waarom liet ze de vraag niet gewoon langs haar afglijden? "Blijkbaar wisten die mensen toch mijn diepste twijfels te raken." Twijfels die meteen na haar laatste studieopdracht aan de oppervlakte kwamen. Wat nu, vroeg ze zich bezorgd af. Zou er een baan voor mij zijn? Inmiddels, zo vertelt ze glimlachend, klimt

ze alweer uit het zwarte gat. Ze werkt aan een onderzoeksvoorstel. Door haar verblijf in Cambridge, waar ze in zeven maanden een doctoraalscriptie over het werk van de zeventiende eeuwse natuurkundige Jonathan Goddard schreef, weet ze wat ze wil: onderzoek doen. Het liefst in Engeland, want daar is studieklimaat veel beter dan in Nederland. "Een student wordt daar nog gewaardeerd, het is een volwaardig lid van de samenleving en geen profiteur zoals hier wel vaker wordt gezegd." Krijgt ze echter geen beurs voor een Ph.D, dan wil ze proberen om in Nederland aio te worden.

De andere drie zijn het zwarte gat nog niet tegengekomen. Voor Noëlle Kemmerling is dat niet zo vreemd. Naast haar werk als edelsmid (zij is degene die het jubileumspeldje voor de RL gaat maken), vervangt zij op dit moment de conservator van museum 'Het Domein' in Sittard. "Dat ik dat baantje kreeg, komt door mijn stages bij de Stichting Kunst en Cultuur Limburg en de kunstredactie van Omroep Limburg. Daardoor leer je mensen kennen en leren de mensen jou kennen."

Haar studiegenoot Marjan Melkert is op dit moment vervangend coördinator van het HOVO (Hoger Onderwijs Voor Ouderen), tutor en decorschilder. Trots: "Ik hoef tot en met Kerstmis niet naar de sociale dienst." Peggy Rompen heeft nog niets concreets, maar moet deze week op sollicitatiegesprek bij een projectontwikkelaar. Mocht dit niet lukken, dan komt er zeker weer iets anders, klinkt het vol vertrouwen. De stage bij het natuurhistorisch museum, waar ze de lotgevallen van de Mosasaurus Hoffmanni onderzocht, het schrijven van een scriptie over die bewuste Mosasaurus en de begeleiding daarbij, hebben haar een goed gevoel gegeven. Ze is er klaar voor.

Zelfkennis

Over één ding zijn de vier het eens: ze hebben veel geleerd. "In de praktijk merk je dat je veel meer hebt opgestoken dan je denkt", weet Noëlle Kemmerling uit ervaring. Als conservator praat ze veel over kunst, luistert ze naar opvattingen over het hoe en wat van een tentoonstelling, leest ze beleidsnota's, maar niets is haar echt vreemd. "Dan hoor ik weer iemand een titel van een boek noemen en dan denk ik, ha, dat heb ik al gehad bij cws."

Een generalist zal ze zich echter niet snel noemen. "In de laatste twee jaar van cws specialiseert iedereen zich toch. Ik koos bijvoorbeeld voor het kunst en cultuur tracé. Maar misschien zijn wij binnen dat specialisme wel generalisten."

Dat laatste kan wel eens kloppen, meent Rina Knoeff. In de masterclasses van Cambridge ontdekte zij dat haar kennis zich niet beperkte tot haar specialisme: de geschiedenis. In tegenstelling tot haar Engelse collega's plaatste ze ieder probleem bijna automatisch in een bredere context, en zag ze altijd dat een zaak meer kanten had. Ze is daar dan ook goed bevallen, vertelt ze bescheiden. Van haar Engelse begeleider kreeg ze een 8,5 voor haar scriptie. En nu helpt hij haar met het onderzoeksvoorstel.

Wijzer dus, in veel opzichten. "Ik ben niet meer zo goedgegelovig en naïef als vier jaar geleden", concludeert Rina Knoeff. "Je gaat op kamers wonen, leeft het studentenleven, maar daarnaast werden wij ook door de studie gestimuleerd om over onszelf na te denken. In het blok over postmodernisme werd alles op z'n kop gezet. Mensen betrokken dat heel erg op zichzelf. We beseften dat ook wij vol zitten met vooroordelen. Het klinkt misschien triviaal, maar je ziet dan dat jouw visie niet de enige is, dat een ander het net zo goed bij het rechte eind kan hebben. Dat maakt je voorzichtiger." Maar ook, zo vult Peggy Rompen aan, "minder bekrompen".

Riki Janssen

„We hebben niet voorzien dat zich een heel ander menstype zou ontwikkelen”

Het interview bij gelegenheid van zijn afscheid is afgelopen. Oud-minister en nu ook oud-hoogleraar Wil Albeda zit nog wat na te praten over zijn regeringsjaren, over de goede bedoelingen van de politicus en de effecten van zijn beleid, veertien jaar later. Is hij, een van de belangrijkste architecten van de verzorgingsstaat, te spreken over de huidige stand van die staat die de zorg voor de zwakkeren voorop stelde? Ergert hij zich of geniet hij als hij door de stad wandelt en ziet wat er van zijn beleid terecht is gekomen? Plotseling schiet de bedaagde professor uit zijn slof: „Ik erger me ook dood aan die hufters die hier tegen de kerk staan te plassen, hun papertjes op straat gooien of met holle ogen door de stad lopen te jagen op drugs.” Een excus van de individualisering, noemt hij dat soort gedragingen: „We hebben niet voorzien dat zich een heel ander menstype zou ontwikkelen: dat van de calculerende burger, die het maximale voordeel voor zichzelf berekent. Dat heeft geleid tot een grote individualisering, die de verzorgingsstaat heeft ondermijnd.”

Er is geen onderdeel te bedenken aan de universiteit of het krijgt te maken met aspecten van de verzorgingsstaat. Vooral nu haar grenzen ter discussie staan, hebben economen, juristen, medici en filosofen fundamentele vragen te stellen over de taak van de staat, over democratie, de onderlinge verhoudingen van burgers en de herkomst van normen en waarden. Een poging om een beeld te geven van de heersende meningen van zeven docenten die zich in hun onderzoek en onderwijs op fundamentele wijze met de verzorgingsstaat bezighouden: algemeen econoom Joan Muysken, sociaal jurist Ad Geers, de rechtsfilosoof Nico Roos en Frank van Dun, medisch socioloog Hans Philipsen, sociaal filosoof Sjaak Koenis en zijdelings diens vakgroepvoorzitter Gerard de Vries, die onlangs in NRC Handelsblad een interessante bijdrage leverde aan de discussie.

Nieuwzeelands schrikbeeld

Eerst de econoom. Joan Muysken, hoogleraar Algemene Economie en achterkleinzoon van de gelijknamige grondlegger van de Nederlandse zware industrie (Werkspoor, Hoogovens), trad in de jaren zestig toe tot de Partij van de Arbeid. Hij zocht als econoom naar de menselijke kanten van het vak: „Het irrationele in die partij trok me wel aan.” In zijn onderzoek wil hij zich de komende jaren speciaal bezighouden met het belang van de verzorgingsstaat voor een goed functioneren van de economie in de maatschappij. Een eerste vrucht daarvan is een studie die hij samen met col-

lega Piet Keizer heeft verricht naar de effecten van het verguisde en opgehemelde Nieuwzeelandse model, dat „zelfs hier in huis aanhangers vindt” zegt Muysken met een afkeurende grimas. In Nieuw-Zeeland werd op ultrathatcheriaanse wijze het sociale zekerheidsstelsel bij het grof vuil gezet en het toptarif van de inkomstenbelasting verlaagd van 60 naar 35 procent. Met als gevolg dat de economie weer beter is gaan draaien en het Leger des Heils vijftien keer zoveel gratis maaltijden moet verstrekken als voorheen. Muysken wil aantonen dat een maatschappij dergelijke ontwikkelingen niet kan hebben: „Een verzorgingsstaat moet in balans zijn met de cultuur van een land. Als je te hard aan het systeem rommelt, stortten de instituties in.” Samen met collega Keizer heeft Muysken een vergelijking gemaakt tussen Australië en Nieuw-Zeeland, die in een vergelijkbare crisis zaten, maar voor andere oplossingen kozen. Het resultaat was even verbijsterend als de chaos waarin Nieuw-Zeeland zich bevindt: „Het blijkt dat de Australische economie zich even goed heeft hersteld als de Nieuwzeelandse, maar dan zonder afbraak van de sociale zekerheid.”

Crisis? Welke crisis?

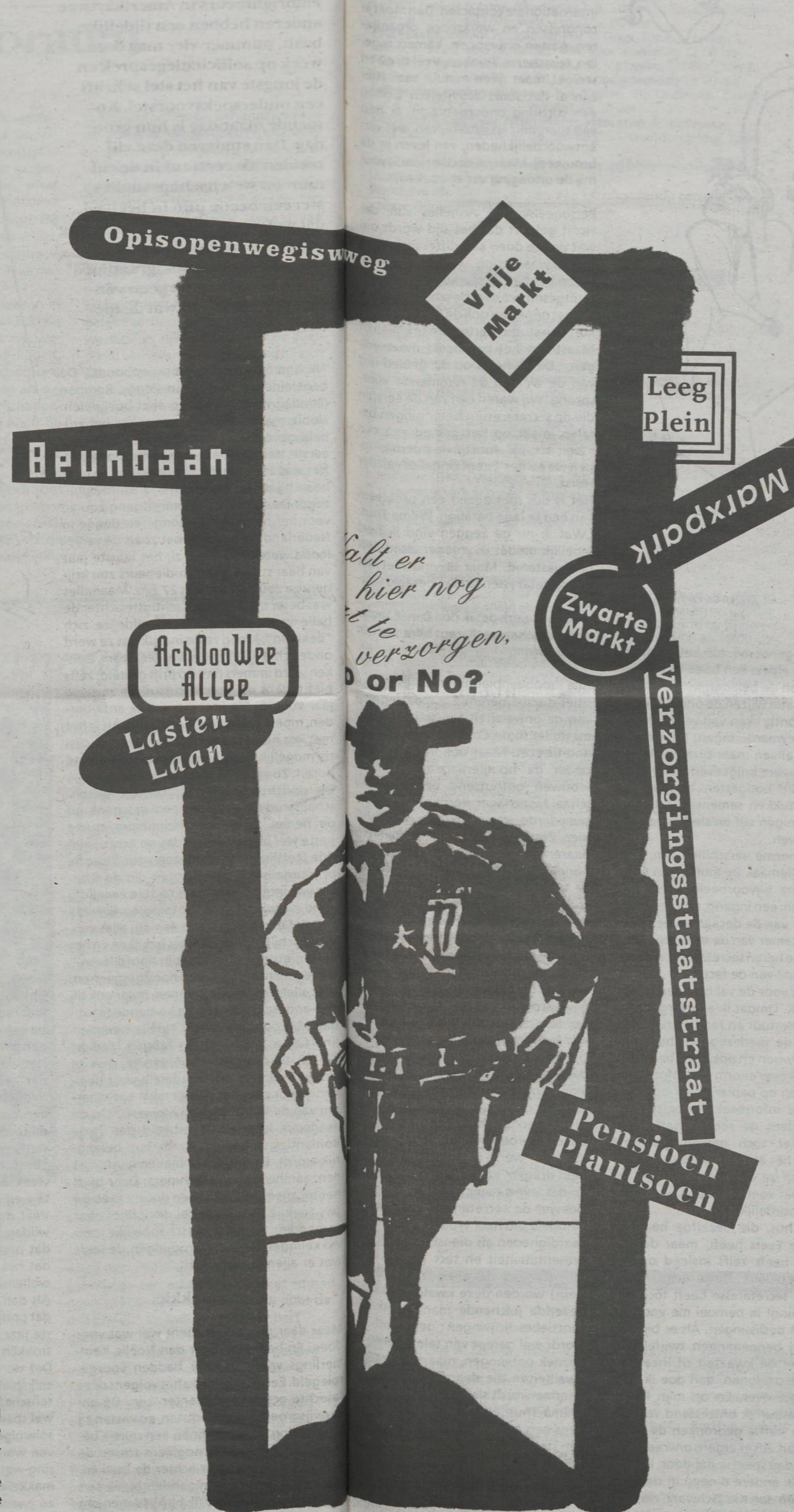
Hoezeer wordt de sociale vrede in Nederland bedreigd door de plannen om de verzorgingsstaat op een lager pijtje te zetten? Of was de verzorgingsstaat een gevaar voor zichzelf geworden door een grijp- en graaimentaliteit? Zonder al te veel analytische diepgang en zonder veel tegenspraak wordt volgens Muysken geroepen dat de Nederlandse verzorgingsstaat plaats moet maken voor een marktgericht stelsel. „Veel mensen weten niet eens wat er allemaal nodig is om een markt te laten functioneren. Als een staat niet goed functioneert, geldt op de markt alleen het recht van de sterkste. Kijk maar wat er op dit moment in Rusland gebeurt.” Er is zowel sprake van een economisch

dat er teveel met grote woorden als 'afbraak' en 'teloofgang' wordt genoemd: „Wat is er nu eigenlijk aan de hand? De WAO wordt gewijzigd, maar daar moet eerst jaren over gepraat worden. De Ziektewet wordt afgeschaft, maar als je ziet wat je daarvoor terugkrijgt, noem ik dat geen afbraak van voorzieningen. En dat er tegen kerken wordt gepist, komt eerder doordat er zoveel kerken leeg staan en er minder politie op straat is. Er wordt net gedaan alsof de verzorgingsstaat de mensen slecht heeft gemaakt, maar het verlies van publieke moraal heeft niet zoveel te maken met het niveau van de sociale voorzieningen. Ik heb me ook altijd lopen ergeren aan het junkenparkje, maar wat ik echte afbraak vind, is het gedrag van de bewoners van Sint Pieter, die geen verslaafdenopvang in hun wijk willen. Dat vind ik dus echt ondermijnd.” Naief „Het probleem is dat de onvoorwaardelijke solidariteit is verdwenen,” meent Hans Philipsen, hoogleraar Medische Sociologie en lid van het college van bestuur. Hij heeft van huis uit het met normen en waarden doordrenkte sociaal-democratisch denken als een religie meegekregen. In zijn ogen heeft de sociaal-democratie te naief vastgehouden aan de veronderstelling van onvoorwaardelijke solidariteit, het idee dat de mens goed was, als je hem maar kort hield. „Wethouderssocialisme heette dat. Dat er van die verwachting weinig terecht is gekomen, is denk ik te wijten aan het proces van individualisering, modernisering en rationalisatie, dat gedeeltelijk ook weer een gevolg is van de falende solidariteit. Veel mensen hebben de welvaart vertaald in een stuitend consumptisme en materialisme, dat weinig met het idee van zelfontplooiing en gelijke kansen meer te maken heeft. Dat gedrag kan buitengewoon onaangename vormen aannemen zoals drugs-overlast of de manier waarop uitgaande jeugd de straat in beslag neemt. Daar kunnen we ons buitengewoon aan ergeren. Ik denk dan maar dat de veilig-

heid op straat maar kort geduurd heeft. Als ik moest kiezen tussen 1870 en nu, koos ik voor nu.”

Calculerende burgers

Hoe meer de staat er voor de burger lijkt te zijn, des te meer kansen ziet de burger om er gebruik van te maken. Philipsen vindt calculerend gedrag heel goed verklaarbaar: „De calculerende burger wordt vaak in de misbruiksfeer geplaatst, maar wat is hij meer dan iemand die om zich heen kijkt en een kosten/batenanalyse maakt? Wij behoren er zelf ook toe. Als onze bejaarde moeder niet meer zelfstandig kan wonen, bedenken we ons twee keer voordat we haar in huis halen, al zijn we nog wel bereid om samen met de familie en de hulpverleners een soort voorwaardelijke solidariteit af te spreken.” Voor Philipsen draait het in de discussie over de verzorgingsstaat minder om de kwantiteit van de maatregelen dan om de kwaliteit. Die vindt hij in veel gevallen bedroevend: „Als een voorziening als de WAO te duur is geworden, wordt meteen de hele regeling overboord gegooid en een gedrocht bedacht om

(illustratie Geert Setola)

aan het werk te zetten. Als we nu eens eerst hadden gekeken voor wie die voorziening eigenlijk bedoeld was en of je de uitvoering kon verbeteren. Ik hoor Kok nog zeggen dat hij geprobeerd had een manier te bedenken om de zieken van de niet-ziekten te scheiden. Maar dat was niet gelukt en daarom moesten de goeden maar met de kwaden lijden. Dat vond ik me toch van een ongelooftelijke lafheid! Dat noem ik nu morele afbraak: zonder te kijken waarvoor de regeling bedoeld was gooi je ze weg en vervang je ze door een andere waarvan je weet dat die onuitvoerbaar is. En dan begin ik maar niet over het onderwijs, waar de ene na de andere regeling over de schutting wordt gegooid zonder te eerst kijken of je die beter aan haar doel kunt laten beantwoorden. Op een moment dat je regelingen uitvaardigt zou je toch in een morele context kunnen afspreken voor welke groep mensen die bedoeld zijn.” Zo gaat het ook in de gezondheidszorg de verkeerde kant op, meent Philipsen. De rationalisering die daar aan de gang is, legt eenzijdig de nadruk op het geneeskundig handelen, terwijl de zorg in de kou komt te staan. Ik vind het hartstikke duidelijk dat je geen eigen risico kunt leggen bij demente bejaarden of geestelijk gehandicapten of hun hulp kunt afstemmen op de wetten van de markt. Dat men dat toch toelaat vind ik ook echt afbraak.”

Foute diagnose

Volgens gangbare redeneringen is de individuele burger zich steeds minder verantwoordelijk gaan voelen voor het collectief. De gebraden duifjes vliegen hem niet in mond, hij wordt onverschillig, slaat aan het calculeren of gaat regelrecht misbruik maken van voorzieningen. Zo leidt de collectieve verantwoordelijkheid die de staat op zich heeft genomen leidt alleen tot een verdoer geschoten individualisme. De koningin roept tien jaar na Lubbers' *Nederland is ziek* vanaf haar troon dat de maatschappij in ontbinding dreigt te raken als de gemeenschapszin niet wordt hersteld.

pen bij elkaar gehouden hebben, maar een grote gemeenschap wordt veeleer bij elkaar gehouden door allerlei praktische zaken als sociale zekerheid of de materiële infrastructuur, die mensen in hoge mate gelijkschakelt, of het nu om arbeidsvoorwaarden of de waterleiding gaat. Die structuur strekt zich trouwens veel verder uit dan de staatsvoorzieningen. Ik heb het liever over de verzorgingsmaatschappij.”

Waardenloos

In een opiniërende bijdrage, die in NRC Handelsblad van 26 september stond afgedrukt, pleit de voorzitter van Koenis' vakgroep, prof. Gerard de Vries, voor een waardenloze democratie, die zich onthoudt van waarden. De roep van politieke partijen om herstel van de gemeenschapszin houdt voor hem niet veel meer in dan een verlangen naar een vaag verantwoordelijkheidsbesef en burgermansfatsoen. Het herstel van gemeenschappen, het *communitarisme*, is niet het juiste antwoord een doorgeschoten individualisme, meent De Vries. Even goed als er individuen zijn die het op andere individuen hebben gemunt, zijn er gemeenschappen die andere gemeenschappen naar het leven staan. Hij haalt Rwanda en Joegoslavië er als voorbeelden bij. En er zijn ook genoeg jeugd-bendes waar kinderen gemeenschapszin wordt bijgebracht. Toch vindt hij het uitstekend dat kinderen in een gestructureerd verband als gezin en school opgroeien, niet om er traditionele waarden bijgebracht te krijgen, maar om er telereen omgaan met argumentatievaardigheden die echt van cardinaal belang zijn om een democratie overeind te houden: kritiek, relativering en compromis. Vermeende basiswaarden maskeren tegenstellingen en zijn dus strijdig met de democratie, vindt De Vries. Wat zijn weerstand tegen het communitarisme betreft zijn in ieder geval Muysken en Philipsen het met hem eens. Muysken ziet als het grote gevaar dat zich klieken vormen die schaarse middelen voor zich houden en de kneusjes

Retoriek

De verzorgingsstaat is vooral een kader voor retoriek, vindt Van Dun. „Mijn grootouders beschouwden het leven nog als een geschenk, maar de jongere generaties beschouwen het als een afdwingbaar recht: ik ben er en ik moet in leven worden gehouden. Mensen hebben geleerd zo te praten door de propaganda en de ideologieën, maar niet omdat de verzorgingsstaat een nieuw soort burgers heeft gecreëerd.” Dat de verzorgingsstaat is verankerd in sociale grondrechten heeft volgens Van Dun veel minder te betekenen dan de garanties die de klassieke grondrechten bieden: „Vrijheid van meningsuiting kun je direct uitoefenen, maar als je geen inkomen hebt, mag je nog geen brood bij de buurman stelen. Dan ben je aangewezen op de politici die het voor jou moeten doen. In feite hebben ze jouw macht geannexeerd.” Dan bekijkt hoogleraar sociaal recht Ad Geers de zaak iets milder. Voor hem betekenen de sociale grondrechten en de arbeidswetgeving een schild dat de wetgever heeft willen bieden tegen de willekeur van de kapitaalbezitters: „Er staan in de wet achteral zeer zoveel plichten van de wetgever als van de werknemer opgesomd. Dat zegt mij toch wel iets. Maar dat neemt natuurlijk niet weg dat er iedere dag nog honderdduizenden in stank en lawaai staan te ploeteren.”

Jacques Herraets

„De staat dient er nog steeds voor om prerogatieven en monopolies in stand te houden”

De politieke partijen roepen het mee in koor: weg met de onverdraagzaamheid, leve het communitarisme. Zelfs de Teldersstichting, het wetenschappelijk instituut van de VVD, roept om een politiek die herstel van normen en waarden bevordert. Het marktdenken wordt omhelst als hét middel om het individuele verantwoordelijkheidsgevoel terug te brengen.

Sociaal filosoof dr. Sjaak Koenis, verbonden aan de faculteit Cultuurwetenschappen, gelooft niet in die diagnose, ten eerste omdat de staat niet door normen en waarden bijeen wordt gehouden en ten tweede omdat de individualisering geen op zichzelf staand fenomeen is, maar de keerzijde is van collectivisering: „De verzorgingsstaat heeft het individu versterkt door het bijvoorbeeld uit de zuilen weg te halen, maar daar staat tegenover dat het verder is ingeregen in allerlei materiële, economische en technologische processen. Die bieden veel fijnmaziger mogelijkheden om er mee op te gaan. De individualisering is eigenlijk een vorm van rationalisering, zoals Max Weber die al lang geleden heeft voorzien. Normen en waarden kunnen wel kleinere gemeenschaps-

uitsluiten; Philipsen ziet het gevaar van valse waarden zodra de overheid zich teveel met de moraal van de burger gaat bemoeien. „Als je dan een belofte niet kunt waarmaken val je al snel terug op holle waarden als 'ik ben Serviër' of 'iech koom gelökkig oet Mestreech.’”

Basisinkomen

De twee rechtsfilosofen die hun mening geven over de verzorgingsstaat zijn absoluut partijloos, zolang eenpersoonspartijen niet meetellen. Hoofddocent Frank van Dun en hoogleraar Nico Roos zijn wars van ideologie, al is de eerste bereid zich ultra-liberaal („in Nederland zeggen ze anarchistisch”) te noemen en de tweede een deel van zijn gedachtengoed te bestempelen als 'klassiek-liberaal'. Roos (naast hem ligt Plato's 'De Staat', maar dat is puur toeval, verzeekert hij) ziet het als zijn taak zijn ideeën over de legitimatie van de staat te vertalen in praktische toepassingen. Dat levert platonische curiosa op als een syteem van deelparlementen, gevuld met deskundi-

„Op een doos bonbons zit geen enkele secretaresse meer te wachten”

De tiepmiep tiept niet meer. Daarvoor in de plaats heeft de moderne secretaresse steeds meer verantwoordelijkheden gekregen: zij organiseert een symposium, leest de post, liegt om bestwil, leent haar schouder aan het personeel en zorgt voor het geld. Eén ding is in de afgelopen jaren hetzelfde gebleven, en dat is het salaris. Daaraan ontsnappen is nauwelijks mogelijk: secretaresse ben je voor het leven. De voormalige tikgeiten mekkeren.

En ze mekkeren terecht, wijzen onderzoeken uit. De Dienstenbond FNV constateerde vorig jaar dat de secretaressefunctie in de loop der jaren enorm verzaagd is. Het eenvoudige productiewerk is grotendeels verdwenen doordat de bedenkers van schriften deze grotendeels zelf op de PC uittikken. Daarvoor in de plaats zijn steeds meer verantwoordelijke taken gekomen. Vaak zijn de functieomschrijvingen mee veranderd, de functie-waardering, het salaris dus, veel minder vaak.

„Bij mijn volgende functioneringsgesprek ga ik dat toch eens ter sprake brengen”, zegt Charlotte Evers, bestuurssecretaresse bij gezondheidswetenschappen. Charlotte Evers verdient 41.000 gulden per jaar (bruto). In een onderzoek van Hay Management Consultants, waarvan de resultaten zijn afgedrukt in 'Quote' van afgelopen augustus, blijkt dat een secretaresse in Nederland gemiddeld 51.700 gulden bruto per jaar verdient. Een directiesecretaresse is zelfs goed voor 60.500 gulden.

Dit artikel verscheen vorige week in Observant naar aanleiding van het tienjarig bestaan van het Secretariele Overleg. Omdat door een fout in de opmaak een groot deel van de tekst wegviel, wordt het artikel nog eens integraal afgedrukt.

Als je baas de topman van een bedrijf is met 2675 werknemers en een jaarlijkse omzet van ruim 350 miljoen gulden, vinden zijn verantwoordelijkheden hun weerslag in het dagelijkse werk van de directiesecretaresse. „Een van de belangrijkste taken die ik heb is de informatievoorziening”, zegt Annie Kanitz. „Ik lees bijna alle stukken die binnenkomen en zoek in het archief de bijbehorende documenten, zodat hij zich goed kan voorbereiden op de vergaderingen. De notulen komen weer op mijn bureau terecht en ik houd bij op welke punten hij actie moet ondernemen. Ik zorg dan dat de afspraken daarvoor worden geregeld en dat de juiste stukken weer aanwezig zijn.”

Minstens net zo belangrijk is het in goede banen leiden van mensen die de grote baas willen spreken, zegt Annie Kanitz. „Je hebt afspraken en afspraken. Ik bepaal zelf welke afspraken heilig zijn. Een ontmoeting met de minister is natuurlijk belangrijker dan een periodiek overleg met eigen mensen. Met de laatste ga ik dan schuiven. Maar ook weer tot een bepaalde grens waarvan ik zeg: en nu moet en zal ook die wat minder belangrijke afspraak doorgaan. Met binnenkommende telefoontjes precies hetzelfde. De gouverneur verbind ik meteen met hem door. Maar voor anderen is hij dan in gesprek of afwezig.”

Omdat 'hij' Karl Dittrich heet en niet Jan Timmer en omdat het bedrijf de Rijksuniversiteit Limburg is en niet Philips, bedraagt het bruto jaarsalaris van Annie Kanitz ruim 46.000 gulden op fulltime basis. „Ik ben nooit jaloers geweest op collega's in het bedrijfsleven. De sfeer op een universiteit bevat me goed. Vroeger merkte ik er ook niet zoveel van. Nu ik er alleen voor sta, voel je toch wel dat het salaris krap is, vooral ook omdat ik maar een halve baan heb. Maar ik maak me er niet meer zo druk over.”

Toch betaalt de RL, vergeleken met andere universiteiten, niet slecht, meent beleidsmedewerker bij personeelszaken, Annelies van der Horst. De RL heeft een aantal jaren geleden het overgrote deel van de administratieve functies in een hogere salarisschaal gebracht. Net als Annie Kanitz zijn bijna alle secretaresses nu 'ingeschaald' in salarisgroep zes. Afhankelijk van het aantal jaren dat men in dienst is, varieert dit van 33168 tot 46356 gulden per jaar (bruto). Alleen de administratieve krachten die niet vakgroep- of bestuurssecretaresses zijn, zitten nog in vijf. En een enkeling krijgt zeven, zoals Wilma Thus, bestuurssecretaresse bij rechten. „Appie (Luermans, directeur van de faculteit, W.O.) zei een tijdje geleden tegen mij: 'Ik vind het niet kloppen. Wat jij allemaal doet, daarvoor is schaal zes te laag.' Hij heeft toen een nieuwe functie-omschrijving gemaakt, waarmee we naar personeelszaken zijn gegaan. Het toverwoord in dat verhaal waardoor ik schaal zeven heb gekregen was geloof ik 'coördinatie' of zoiets.” Ze moet haar functiebeschrijving erbij halen om te zien wat nu ook alweer precies dat toverwoord was: „Hier heb ik het: *centraal coördinatiepunt van de faculteit.*”

Ze draagt verder voor uit haar functiebeschrijving: „Oog en oor van de decaan. Voorbereiden en afhandelen van de bestuursvergaderingen. Secretaris van de emancipatiecommissie. Maar dat stelt geen reet voor.” Wilma Thus zegt „hartstikke gelukkig” te zijn met haar baan, maar bespeurt om haar heen wel onrecht. „Er zijn vakgroepen, daar was het een puinhoop. Dan komt er een nieuwe secretaresse die de hele bedrijfsvoering van zo'n groep naar zich toe trekt en zorgt dat er een fatsoenlijke beheersing van het budget komt en dat de organisatie en, sfeer verbeteren. Maar heb je ooit meegemaakt dat er een prijs voor de beste prestatie van een Obp'er wordt uitgereikt? Bij het wetenschappelijk personeel is het heel normaal dat er extra beloond wordt. Maar bij een secretaresse wordt gezegd: 'Zij is de bakermat van dit, en de moeder van dat', maar een dikke envelop na een perfect georganiseerd symposium zie je nooit. En op een doos bonbons zit ook geen enkele secretaresse meer te wachten.”

Volgens het FNV-onderzoek zijn er te weinig carrièremogelijkheden voor vrouwen in de administratieve sector. Het werk van de secretaresses wordt niet alleen te laag gewaardeerd, ontsnappen uit de functie is ook nauwelijks mogelijk. „Bij het Obp bestaan toch nauwelijks banen tussen schaal zeven en tien?”, zegt Wilma Thus.

De salarisgrafiek van het ondersteunend- en beheerspersoneel (Obp) van de RL heeft de vorm van een ruit. Onderin is deze heel smal: slechts 1,3 procent heeft schaal twee. Naar boven wordt zij bij iedere schaal breder: vier procent heeft schaal drie, zeven procent schaal vier en veertien procent schaal vijf. Bij schaal zes is de ruit op haar breedst: een kwart van alle Obp-banen zit hierin. Willen deze mensen verder, dan wordt het wringen en duwen door de deur naar schaal zeven. Slechts dertien procent

van de Obp'ers vindt hier een plaats. Verder naar boven wordt de ruit weer steeds smaller.

Wilma Thus maakte als een van de weinigen „de magische stap naar zeven” en heeft zich heilig voorgenoemen om voor haar vijftenzestigste te eindigen in schaal tien. Hoe dat moet, weet ze nog niet. „Tot nu hebben de dingen zich zo aangediend, dus ik heb er alle vertrouwen in dat het gaat lukken.”

Ine Kuppen (50) is een van de weinigen die het gelukt is om de klim te maken. Zij zit in schaal negen („een komeetcarrière!”), als hoofd van het bureau PR- en Voorlichting van de medische faculteit. Ze heeft geluk gehad, geeft ze toe. Toen ze 22 jaar geleden bij de universiteit kwam werken, na achtereenvolgens 2CV'tjes te hebben verkocht, reisleidster te zijn geweest en Schoevers te hebben gedaan, was er nog niets. En dus moest Ine Kuppen elke afdeling eerst oprichten voordat ze er kon gaan werken. Vanzelfsprekend werd zij telkens hoofd: van het 'bureau' van de faculteit i.o., van het rectoraat („Twee mensen, ik werd hoofd”) van de daaruit ontstane universiteit en van het bureau buitenland. Na tien jaar als secretaresse van de legendarische Greep de wereldbol te hebben gerond, werd ze voorlichter voor de nieuwbouw. Een tip voor de ruim vijftig procent Obp'ers die het moeten doen met schaal zes of minder: „De zaken oppakken die op je afkomen. De functies die er niet zijn moet je creëren. Als je van negen tot vijf wilt werken red je het niet. Maar ik geef toe, de banen liggen niet voor het oprapen.”

De Maastrichtse faculteit der gezondheidswetenschappen onderkende het probleem van de lage waardering en de geringe doorstroommogelijkheden voor secretaresses. In een onderzoek dat de medezeggenschapscommissie van de faculteit heeft laten uitvoeren bleek dat ruim een kwart van het vrouwelijk niet-wetenschappelijk personeel de functie daardoor niet meer uitdagend vond. Ook wordt het lage salaris en de maatschappelijke

stilstand genoemd als belangrijkste redenen om elders een baan te zoeken. Als een van de belangrijkste bronnen van frustratie wijzen de onderzoekers naar het ontbreken van verschillen in de functiewaarderingen. De secretaresse die alleen maar briefjes tikt en koffie serveert, krijgt evenveel als haar collega die budgetten bewaakt en bestuursstukken samenvat. Allemaal zes, sommigen vijf en slechts een enkeling zeven.

Dat er enorme verschillen zijn, beamen ze allemaal. De kamer van Charlotte Evers bijvoorbeeld heeft drie openingen: een ingang, een deur naar de kamer van de decaan en een deur naar de kamer van de directeur. Zij is voor beide heren secretaresse en daardoor de spil van de faculteit. „Dienstverlening voor de vakgroepen is heel belangrijk. Omdat ik alle vergaderingen van bestuur en raad en het overleg met de medezeggenschapscommissie bijwoon en notuleer, beschik ik natuurlijk over enorm veel informatie. Niet alleen op papier, maar ook over zaken die informeel zijn besproken. Zoals tijdens de reorganisatie, dan worden er toch namen genoemd waarvan het absoluut niet de bedoeling is dat ze openbaar worden gemaakt. Dat voel ik toch als een grote verantwoordelijkheid.”

Wilma Thus, die dezelfde baan als Charlotte Evers heeft, maar dan bij rechten, heeft zelfs invloed op het facultaire beleid: „Dat je daaraan twijfelt! Een secretaresse heeft toch ook een mening! Ik bemoei me voortdurend met beslissingen. Als er bijvoorbeeld bij benoemingen twijfel ontstaat over de kwaliteit of inzet van bepaalde personen, dan doe ik daar mijn zegje over. En op mijn kamer wordt natuurlijk ontzettend veel gekletst en koffie gedronken door Jan en alleman. Als er ergens onvrede over bestaat, dan speel ik dat door. Ik hoor natuurlijk andere dingen in de wandelgangen dan Kid (Schwarz, decaan) en Appie (Luermans, directeur, W.O.). Ik heb Appie wel eens 's avonds gebeld en gezegd: 'Ik kwam die en die tegen op straat, daar moet je toch wat aan doen, want daar gaat het niet goed mee.’”

Maar de dynamiek en verantwoordelijkheid van het secretaressebestaan worden niet door iedereen zo ervaren. Het gevoel niet verder te komen is vaak de oorzaak van een gevoel van sleur. Volgens Miranda van den Boorn, die vakgroepsecretaresse is bij de economische faculteit, wordt de inhoud van de secretaressebaan voor een belangrijk deel bepaald door de werkgever: „Bij geneeskunde werkte ik voor een heel dynamische man, met veel internationale contacten. Dan moet je congressen en workshops organiseren, gasten ontvangen, kamers regelen, reisschema's maken. Veel stressen vreigel, maar geen minuut saai. Hier zijn al dat soort activiteiten binnen een stichting ondergebracht. Ik hou van spanning en drukte, van veel verantwoordelijkheden, van leven in de brouwerij. Maar na dertien jaar is voor mij de uitdaging ver te zoeken.”

Personeelsvrouw Annelies van der Horst gelooft dat het tijd wordt om wat aan te doen aan differentiatie in functiewaardering. Andere universiteiten hebben de secretariële functies al uitgesmeerd over de schalen vier tot en met negen en ook de RL zal binnenkort een studie starten om te kijken of Maastricht het voorbeeld moet volgen. „De RL heeft op dit gebied last van de wet op de remmende voor-sprong. Wij waren een van de eersten die de secretaresses beter gingen betalen, maar op het gebied van een meer actuele functiewaardering lopen we achter”, zegt Annelies van der Horst.

Het is dus niet alleen een probleem van een te lage betaling. Wilma Thus: „Wat ik nu ga zeggen vind ik heel moeilijk omdat ik vroeger altijd CPN heb gestemd. Maar ik vind niet dat alle secretaresses te laag betaald worden.”

„Met het werk dat ik doe ben ik tevreden met schaal zes”, zegt Miranda van den Boorn

Alle loopbaanplanningssessies en positief-discriminerende maatregelen van de universiteit ten spijt; het damestoeilet in de Coronakamer is bijna nooit bezet. Maar ook in de schalen onder de hoogleraarsrang zijn de vrouwen onthutsend eenzaam. Bij schaal zes en lager wordt het pas druk tweederde van alle vrouwen huist hier. Zestig procent van de mannen daarentegen verdient schaal zeven of hoger. Zijn mannen slimmer? Hebben ze meer kansen? Wordt er stiekem toch gediscrimineerd bij het aannemen van een hoofd civiele zaken? Of is het werk van de secretaresse even belangrijk als dat van de computertehnicus, maar worden de typisch vrouwelijke beroepen structureel ondergewaardeerd en dus onderbetaald? De functiebeschrijving als repetitief van maatschappelijke ongelijkheid? Uit onderzoeken die elders zijn gedaan blijkt dat in de functiebeschrijving van de secretaresse vage taken worden genoemd als 'verzorgen' en 'richtlijnen uitvaardigen', terwijl dit bij de beroepen waar overwegend mannen werken 'verantwoordelijkheid dragen' en 'leiding geven' heet. En dat levert meer op.

Hoewel de secretaresse vaak wordt bejubeld om haar typisch vrouwelijke vaardigheden als dienstverlening, representativiteit en tact (Ja, zij is de moeder van de zaak, zucht Dikke Deur) worden deze kwaliteiten door dezelfde juichende mannen niet functiebeschrijvingen genoemd. Het wordt wel gerept van telefoneren en bezoeken ontvangen, maar niet van de kwaliteiten die daarvoor nodig zijn. Charmé wordt slecht betaald.

Wilma Thus: „Ik heb pas geleden tijdens een cursus Vrouw en Loopbaan een sterke-zwakke-analyse gemaakt. Mijn levenlang heb ik gehoopt dat technische talenten zou hebben. Toen kwamen weer mijn praktisch-organisatorische kwaliteiten als sterkste naar boven. Typisch vrouwelijk dus. Toen de uitslag van de test kreeg, dacht meteen: 'Gedver. Daar heb je weer.’”

Wim Ortje

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt u daar ook terecht.

FdAW (vakgr./comm./studiever.): I. Poolen, Fac.Bur., Kapoenstraat 2, tel: 883389, voor woensdag 12.00 uur.
FdCW (vakgr./comm./studiever.): I. van de Leur, Fac.Bur. Kapoenstraat 2, tel. 883473.
FdEWB (vakgr./comm./studiever.): B. Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 883705, voor vrijdag 12.00 uur.
FdG (vakgr./comm./studiever.): R. le Doux, Fac.Bur. niveau 3, kamernr. 3226, UNS50, tel. 881448, voor woensdag 12.00 uur.
FdGW (vakgr./comm./studiever.): D. Verheyen, Fac.Bur., niveau 1, kamernr. 1236, UNS50, tel. 881739, voor woensdag 12.00 uur.
FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 883004, voor woensdag 13.30 uur.
Studenten(sport)ver./studentenpastoraten: C. Hollewijn, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor donderdag 12.00 uur.
Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.
Berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: Observant tel: 3174

ALGEMEEN

Spoeid: telefoon

Op dinsdag 10 oktober veranderen de telefoonnummers.
 1. Organiseer snel de aanpassing van uw databases: alle elektronische bestanden die gebruik maken van telefoonnummers, zoals relatiebestanden, faxlijsten en boekhoudsystemen. Via Maasnet kunnen RL-medewerkers gebruik maken van een programma dat de PTL heeft ontwikkeld om oude telefoonnummers om te zetten naar nieuwe.
 Informatie: ICA, Helpdesk, tel. 3564
 2. Organiseer snel de aanpassing en herprogrammering telecommunicatie-apparatuur zoals telefoon toestellen, faxen, computerapparatuur en -netwerken.
 Informatie: DHV, J.Wijnands, tel. 1380
 3. Is uw drukwerk nog niet aangepast?
 Geef alsnog opdracht voor nieuw briefpapier, visitekaartjes en andere publicaties waarop telefoon- en faxnummers vermeld staan.
 Informatie: Unigraphic, F.Timmers, tel. 3990

Nationale wetenschapsdag

Op zondag 8 oktober, tussen 14 en 15 uur, organiseert de afdeling Kennistechnologie (FdAW) een programma met lezingen en een pretlab voor geïnteresseerden in wetenschap. Het Pretlab is gericht op kinderen van 8 tot 14 jaar. Oudere bezoekers worden tussen 14.00 en 15.00 uur vergast op drie lezingen over water en vuur. In 'Het water aan de lippen' wordt verteld hoe men de schade bij een overstroming van de Maas kan beperken met behulp van een computersimulatie. Ook bij het blussen van branden kan de computer uitkomst bieden. Bezoekers kunnen zelf achter de computer plaatsnemen en het vuur bedwingen bij het onderdeel 'Brandend zand'. Wat de invloed van klimaatveranderingen is wordt voorspeld in 'Zeespiegel stijgt, eiland bedreigd'. De bezoekers kunnen zelf ook experimenteren met computerprogramma's. Alle gegevens over de landelijke Wetenschapsdag staan vermeld in de programmakrant, die gratis verkrijgbaar is bij bibliotheek, VVV en boekhandel.
 Organisatie en informatie voor de RL: Daphne Scheiberlich, voorlichter Kennistechnologie, tel. 043-(3)883370 of (3)883389.

De Leeuw herkozen bij ASPHER

Dr. Evelyne de Leeuw is herkozen als secretaris-generaal van de Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). In 1992 werd zij voor de eerste maal voor deze functie gekozen. De Leeuw is universitair docent gezondheidsbevordering bij de vakgroep Gezondheidsethiek en Wijsbegeerte (FdGW).

Promotie drs. J.P.H. Hamers

Op 12 oktober, om 14.00 uur, verdedigt drs. Hamers zijn proefschrift 'Postoperative pain in children; assessment and intervention' bij de FdGW. Promotoren zijn prof. dr. H. Huijser Abu-Saad en prof. dr. M.A. van den Hout.

Promotie drs. M. Berg

Drs. Berg zal op 12 oktober (om 16.00 uur) zijn proefschrift 'Rationalizing medical work; decision support techniques and medical practices' verdedigen bij de FdCW. Promotoren zijn prof. dr. ir. G.H. de Vries en prof. dr. G. Blijham.

Promotie mw. drs. I.E.M.G. Tiebosch-Willems

Mw. drs. Tiebosch-Willems zal op 13 oktober, om 14.00 uur, haar proefschrift 'The interstitium in myocardial infarction and hypertrophy' verdedigen bij de FdG. Promotor is prof. dr. J.W. Arends.

STUDENTEN

DIENST STUDENTENZAKEN

Informatiebalie SZ

Aan de informatiebalie kun je terecht met vragen op het gebied van inuitschrijving, collegekaart, collegegeld, inschrijvingsduur, studiefinanciering, mogelijkheden tweede studie aan de RL, militaire dienst, studenten met een buitenlands diploma, adreswijzigingen, etc. Bij de informatiebalie is voorlichtingsmateriaal aanwezig.
AFSPRAKEN met de **STUDENTENDECANEN**, **STUDENTENPSYCHOLOOG**, **PSYCHOTHERAPEUTE**, secretaris **AFSTUDEERFONDS** en medewerker voor **BUITENLANDSE DIPLOMAHOUDERS**, lopen ook via de informatiebalie (tel. 883354).
DE INFORMATIEBALIE IS DAGELIJKS TELEFONISCH BEREIKBAAR TUSSEN 9.00-10.30 UUR.
 Adres: Lenculenstr.26, openingstijden: ma t/m do 11.00-16.00u. en vr 10.00-12.00u.

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met Joke Janmaat, psychotherapeute van de RIAGG of de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken via de informatiebalie, Lenculenstr.26, 883354.

Studentendecanaat

Inloopsprekuren: di én do. van 14.00-16.00u Lenculenstr.26, Tel.sprekuren: ma. t/m do. van 13.30-14.00u. 043-883329.

Bureau Inschrijvingen (CSA)

Tel. spreekuur: ma t/m vr 9.00-10.00u. Adres: Lenculenstraat 26, tel: 043-883979.

BUITENLAND

Good Governance for Africa: whose governance?

Op 23 en 24 november wordt aan de RL bovenstaande conferentie gehouden in het kader van de tweede 'Global Coalition for Africa'-vergadering (GCA), die zal plaatsvinden op 27 en 28 november. De GCA wil met o.a. staatshoofden, ministers, regionale en internationale organisaties, NGO-vertegenwoordigers en ontwikkelingspartners op informele wijze ontwikkelingsvraagstukken bespreken waarover nog geen overeenstemming bestaat in andere fora. Het streven is consensus te bereiken over doelstellingen en actieprogramma's. Titel van de GCA-vergadering is 'Africa's future and the world'. Op de voorafgaande conferentie zal gesproken worden over 'governance'. De volgende thema's komen aan de orde:
 - governance and health;
 - governance and culture;
 - governance and human rights;
 - governance and economic development;
 - governance and the role of universities.
 Meer informatie: Annechien Deelman, Marjolein Wassenberg of Ingrid Leijs, tel. 043 - (3)88 3158/3108

VSB Beurzen 1996

Evenals voorgaande jaren kan de RL een zestal studenten voordragen voor een zogenaamde VSB beurs. Een VSB beurs is een initiatief van het VSB Fonds, het fonds van de VSB Bank. De beurs stelt studenten in staat om na afronding van hun opleiding aan een Nederlandse hogeschool of universiteit een studie in het buitenland te volgen of onderzoek te doen waarmee zij hun kennis kunnen verbreden of verdiepen. De aanvullende studie moet minimaal drie en mag maximaal 24 aaneengesloten maanden duren en moet binnen die periode af te ronden zijn. De beurs is niet bedoeld voor stages. De VSB beurs bedraagt -afhankelijk van de begroting van de aanvrager- f 6.000,-, f 9.000,- of f 12.000,- en bestaat voor de helft uit een schenking en de andere helft uit een renteloze lening. Enkele voorwaarden om voor de beurs in aanmerking te komen:
 - op het moment van vertrek niet ouder zijn dan 26 jaar;
 - afstuderen of afgestudeerd zijn in het lopend academisch jaar;
 - een sterke motivatie;
 - een concreet en uitgewerkt studieplan met begroting;
 - uitstekende sociale en communicatieve vaardigheden;
 - goede studieresultaten;
 - de Nederlandse nationaliteit bezitten;
 - het vertrek naar het land van bestemming moet plaatsvinden tussen 1 juli 1996 en 30 juni 1997.
 Sluitingsdatum voor het indienen van aanvragen: 1 maart 1996.
 Meer info en aanvraagformulieren zijn te verkrijgen bij: Ina Engelen, SZ, tel. 3883211 (tussen 8-12 uur).

Openingstijden

Afspraken kunnen worden gemaakt voor dinsdag t/m donderdag tussen 11-12 uur (bij Ina Engelen, tel. 3883211); daarnaast kan men op vrijdag tussen 10-11.30 uur zonder afspraak binnenlopen. Het informatiemateriaal is ter inzage beschikbaar op: maandag t/m donderdag tussen 11-16 uur en op vrijdag tussen 10-12 uur. Locatie: Infotheek voor Studie en Beroep, Bouillonstraat 11, kamer 0.219.

STUDENTENVERENIGINGEN, -ORGANISATIES

AEGEE-Maastricht

Tel./fax 043-883465. Spreekuur: ma-vr 11.30-12.30u, Oude Tweebergpoort 2, kamer 3002. Wekelijkse borrel: di.av. 21.00u, Café D'n Avanceur.
 - 7/8/9 okt: Introduction weekend/dies.
 Voor info over de congressen kun je ook terecht op de borrel, hier ligt altijd de congressmap ter inzage.

Integrad MAASTRICHT

Betaalde werkopdracht op niveau? Daarvoor ga je naar Integrad Maastricht. Schrijf je kostenlos in. Wij zijn altijd op zoek naar gemotiveerde studenten van iedere studierichting (ook GW-ers en rechtenstudenten!). Voor meer info: ma tot vrij, van 9.00u-12.30u en 13.30u-17.00u, Oude Tweebergpoort 2, 6211 TD, Maastricht, tel: 883397.

Myriad Minds Maastricht

organiseert weer workshops!!! Elke donderdag op T53. Voor meer info bel Cos 043-638977.
 - 12 okt: workshop Geheugentechnieken.
 Myriad Minds Maastricht, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

NSEM

Met al je vragen, opmerkingen en klachten over je studie, studiefinanciering, huur van je kamer etc. kun je bellen op donderdagavond tussen 19.00-20.00u. of inspreken op het antwoordapparaat. Tel.043-883142.

Tafelstraat 13

- 9 okt: 16.30u. Dansexpressie; 20.00u. Spiritualiteit '95.
 - 10 okt: 18.00u. Koorrepititie; 20.00u. Social Evening met als gast Irina Tudor, uit Roemenië; Filosofiegroep Kennismaking Islam.
 - 11 okt: 16.30u. Yogagroep; 20.00u. Verhalen, Toneel Spiritualiteit '92-3, bij Philip.
 - 12 okt: 18.00u. Tafelen, opgeven voor 12.30u.; 20.00 u. Int. Tekenen, Vragen over Chr. Geloof; 20.30u. Film en theaterkijken; in Het Vervolg: Restwarmte en Rotweiler.
 Inloopuren: woensdagmorgen, donderdagmorgen en -middag
 Welkom voor een gesprek. Tel. 321 56 51.

Economische Faculteitsvereniging Maastricht (EFM)

De Economische Faculteitsvereniging Maastricht (EFM) is een faculteitsvereniging die haar doel kent in het behartigen van de belangen van de Economie-, Econometrie-, Fiscale Economie- en Internationale Bedrijfskundestudenten in de ruimste zin des woords.
 Bereikbaarheid EFM: zie studiegids pagina 167.

Post voor EFM?

Bij de receptie T553 staat een groene brievenbus met de opdruk "EFM". Deze kan gebruikt worden voor het deponeren van inschrijfformulieren e.d. bestemd voor EFM (Alfa, Imperator, MMA, COMAX, SIGMA, AEquilibrium, Vectum, Studieprojecten EFM, Eloquent en Hoofdbestuur).

EFM-Displays

Voor informatie over EFM-activiteiten zie de EFM-display op de Abtstraat 4.

Business Challenge Commissie

De welbekende ondernemingsplancompetitie organiseren voor **Amsterdam, Eindhoven, Enschede, Groningen, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Wageningen en Maastricht!**
 Spreekt dit je aan? Meld je dan aan voor "De Landelijke Business Challenge Commissie". Brief en CV voor maandag 9 oktober naar EFM Hoofdbestuur, t.a.v. Babs Pierik. Voor informatie, di-wo-do 13.30-14.30 EFM-kamer (kamer 2.013 Abt, tel. 3883940)

AGENDA

Alfa

18 oktober: wisseling ALV

Sigma

De ideale combinatie van verenigingsleven en beleggen! Kom eens langs op een dinsdagavond 19.30 T553.

6 t/m 8 oktober: ledenweekend

MMA

12 oktober: Unilever internationale stages bijeenkomst

MFV Reflex

Reflex kan nog steeds nieuwe actieve leden gebruiken. Vooral verse eerstejaars zijn altijd welkom, vanwege hun verfrissende inbreng. Een actief lidmaatschap kost niet meer dan alleen een beetje tijd. Eigenlijk zoveel als je er zelf aan wilt besteden. Heb je interesse of vragen bel dan gerust met Reflex (881181) of Jeroen Keijman, voorzitter (685369).

RL-AGENDA

<p>29-09 29-09 04-10/ 07-10</p> <p>05-10 11-10</p> <p>12-10 12-10 13-10</p> <p>13-10</p>	<p>Promotie H. Koning, 14.00 uur Promotie M.G. Heijlities, 16.00 uur Congres "Joint meeting of the german and dutch pharmacological societies", T553, info: secr. Farmacologie 88 1417 Promotie M.A.H. Groen, 14.00 uur Lezing: dr. B. Ensink, RL: "Psychotraumatica en dissociatieve symptomen", Posjet, Vijverdal, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-877440 Promotie J.P.H. Hamers, 14.00 uur Promotie M. Berg, 16.00 uur Promotie I.E.M.G. Willems, 14.00 uur Inauguratie prof.dr. C.W. Vroom, 16.30 uur</p>	<p>16-10</p> <p>18-10</p> <p>25-10</p> <p>25-10</p> <p>26-10</p> <p>26-10</p>	<p>Congres: "Bronbelastig op rente" georganiseerd door het LOF (Landelijk Overleg Fiscalisten) aanv. 10.00 uur, Theater a/h vrijthof M'tricht, info: 043-213041. Platform Manisch Depressieven "Tegretol indicatie en werking en bijwerkingen" W.A. Nolen, 16.30 - 18.00 uur, vergaderzaal 4, nivo 4 azM Lezing: prof. dr. D. de Wied; "The neuroptide-story" Posjet Vijverdal, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-877440 Promotie R.J.M. Dassen, 16.00 uur Promotie G.H.M. Nijsten, 14.00 uur Promotie H.E.G.S. Schneider, 16.00</p>	<p>uur</p> <p>27-10</p> <p>27-10/ 29-10</p> <p>30-10</p>	<p>Symposium: "Onderzoek in beweging" aanv. 10.00-17.00 uur Bou3, kosten f 135,- en voor studenten f 45,- incl. lunch, koffie/thee sym.boek, bij voorinschrijving korting, info: A. Verhagen vakgroep Epidemiologie tel: 882385 Symposium "Network of European CNS Transplantation and Restoration" in het Holiday Inn Crown Plaza, info: Psychiatrie en Neuropsychologie tel: 1041/1839 Voorlichtingbijeenkomst: "zwanger: nu of later?" georg. door o.a. St. Klin. Genetica, info/aanmelding 043-821717</p>
--	---	---	--	--	---

Shell Gourami

The International Business Course
for All Students

Shell Internationale Stages

Are you a 3rd, 4th or 5th year (Technical) University student?

Apply now for our Business Course or

Internationale Stages. Get your application

form at your local study association, Integrad

or AIESEC office or call 070 - 377 1775,

or write to, Shell, HREH, Postbus 162, 2501 AN

Den Haag. We look forward to hearing from you!

THE AKZO NOBEL BUSINESS COURSE

FOR DUTCH AND SWEDISH STUDENTS OF BUSINESS ECONOMICS AND CHEMICAL ENGINEERING

Akzo Nobel is an international company, which strengthened its standing last year through the merger between the Dutch-based Akzo and Sweden's Nobel Industries. For centuries, the Netherlands and Sweden, have shared a common history through strong relations in the areas of science, commerce and economics. This year Akzo Nobel aims to further enhance cooperation between the two countries by inviting Dutch and Swedish students to participate in the Akzo Nobel Business Course (ABC).

The Akzo Nobel Business Course is an intensive four-day training program for 30 talented academic students of **business economics** and **chemical engineering**. Because our products are mainly based on our technological know-how, we have made "Borderless Technology" the central theme of the course. During these four days, our top-executives will present case-studies of their businesses and you will be given the opportunity to discuss their strategies. You will also visit our plants, take part in workshops and prepare presentations. In brief: participating will give you a unique chance to experience the culture of an international company like Akzo Nobel.

The ABC will take place from December 12-15, 1995, at the Akzo Nobel Headquarters in Arnhem, the Netherlands. To be eligible to participate, we expect you to graduate in business economics or chemical engineering at masters degree level in 1996.

We value an entrepreneurial attitude, initiative as well as an excellent knowledge of the English language. You can apply for the ABC by filling in an application form and send it to the address below, before October 20, 1995. ABC application forms can be obtained from your study association, your university study advisor or at the address mentioned below.

Akzo Nobel nv
Corporate Recruitment
Attn. Rob A. Muller
P.O. Box 9300
6800 SB Arnhem
Tel. 085-664203
After October 10, 1995:
Tel. 026-3664203

Creating the right chemistry

Fiscaal recht

Symposium 'Internationale winstallocatie' op vrijdag 27 oktober van 14.00-18.00 uur in de Collegezaal Ts53. Sprekers zijn: mr W.A. Ruiten, prof. dr A.H.M. Daniels, dr J.Ch. Caanen. Dagvoorzitter: prof. dr J.F.M. Giele.

Informatie en inschrijving bij mevr. A. Lankkamp, tel. 883148.

Voorlichtingsbijeenkomst keuzeblokken

Op woensdag 25 oktober a.s. zal er een voorlichtingsbijeenkomst worden gehouden over de keuzeblokken van het einddoctoraal Nederlands recht. Deze bijeenkomst is in beginsel bedoeld voor de 3e-jaars dagstudenten Nederlands recht, daarnaast kunnen overige belangstellenden ook naar deze bijeenkomst komen. Plaats: Collegezaal Nieuwenhof. Aanvang: 09.30 uur. Voor meer informatie zie de informatieborden nabij de onderwijsbalie.

Aanmelden voor de bloктоets

De termijn voor het aanmelden voor deelname aan bloктоetsen is gewijzigd. Voorheen kon men zich tot 2 weken voor een bloктоets aanmelden. Deze termijn is gewijzigd in zes weken! Gelieve hiermee rekening te houden! (zie ook blz. 134 van de studieids). Uiteraard is aanmelding afzonderlijk voor de bloктоets niet nodig indien men staat ingeroosterd voor het desbetreffende blok.

Rechten van de Mens

Van 11 tot 15 oktober 1995 organiseert het Centrum voor de Rechten van de Mens van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid (RL) in samenwerking met het European Centre for Development Policy Management een conferentie getiteld 'The Legitimacy of the United Nations: Towards an Enhanced Legal Status of Non-State Actors'. Het symposium wordt georganiseerd in het kader van de viering van 50 jaar Verenigde Naties. Woensdagavond 11 oktober (20.00 uur) zal voormalig minister van Buitenlandse Zaken, professor P. Kooijmans een lezing houden over 'The role of NGOs and the International Protection of Human Rights'. Vrijdagmiddag 13 oktober zal een panel discussie plaatsvinden waarin onder andere de resultaten van het congres besproken zullen worden (16.00 uur). In aansluiting hierop wordt een borrel aangeboden. Beide evenementen vinden in de Collegezaal van de Nieuwenhof plaats en belangstellenden zijn van harte welkom. De overige onderdelen van het symposium zijn besloten.

Bureau Stages

Stageplaats aangeboden voor blok 2: Instelling voor gezondheidszorg Maastricht. Taak: naslagwerk contracten maken t.b.v. gebruiksartikelen, software; dienstverlening etc. Inlichtingen: Ellen de Krom, spreekuur maa 13.00-17.30 uur. Het spreekuur vervalt op 9 en 10 oktober en 13 november. Bij het secretariaat kunnen afspraken gemaakt worden. Tel. 883076, kamer 2215, Lenie Hertog.

HOEVE 'DE PEUL'

Ideale plek voor studenten-, afstudeer- en promotiefesten!
Rustieke Limburgse carréhoeve met slaapplegelegenheid.

Redelijke huurprijs en bijzonder lage consumptieprijsen!

Een offerte-aanvraag belonen wij met een optie!

Noorbeek, tel. 04457 - 2335 / fax - 1254

Ondernemende 3e en 4e-jaars studenten Nederlands recht,

Fiscaal recht of Economie kunnen lid worden van de

PROF. SCHWARZ MASTERCLASS

De Masterclass discussieert één woensdagavond per maand over actuele ontwikkelingen in het ondernemingsrecht. Schrijf je sollicitatiebrief z.s.m. naar:

Prof. Schwarz, t.a.v. Masterclass, Secretariaat Priyaat-

recht FdR, Postbus 616, 6200 MD Maastricht

ACADEMISCHE BOEKHANDEL MAASTRICHT
Postbus 1611, 6201 BP Maastricht

- Economie/bedrijfskunde
- Rechten
- Cultuurwetenschappen
- Psychologie
- Geneeskunde
- Gezondheidswetenschappen
- Verplegingswetenschap

Bouillonstraat 12
t/o Oud-Gouvernement
(043) 388 3015

P. Debyeplein 1
t/o Academisch Ziekenhuis
(043) 367 1211

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 251978

internet café
de muze

ADRES: MARKT 39, MAASTRICHT
TELEFOON: 043 - 3255833
E-MAIL: MUZE1@PI.NET

INTERNET FACILITEITEN
IN EEN AANGENAME OMGEVING

OPENINGSTIJDEN:
ZONDAG & MAANDAG: 14.00 - 02.00 UUR
DINSDAG - ZATERDAG: 12.00 - 02.00 UUR
WOENSDAG: GESLOTEN

IN SAMENWERKING MET

COPYNET
KOPIEER-CENTRA

Mariansstraat 23b // Tel: 043 - 3256608
6211 EP Maastricht // Fax: 043 - 3218020
E-mail: copynet@ccu.net

VAN IDEE TOT EINDPRODUKT

RIJLES
Spoedcursus 1995,-
bestaande uit 40 rijlessen van 60 minuten, lesboek, theorie en praktijk, theoriecursus en examen, en examen-categorie B

Autorijschool ROY JANSSEN
tel. 043-3630422
erkende rijsschool sinds 1965
Wij lessen in een VW-Golf

Swingkelder Orcus

WAT NOU NIKS TE DOEN....?
vanaf 2 oktober zijn wij ook op maandag en dinsdag geopend

DIVERSE POOLTAfels AANWEZIG

Bier en fris 2 piek. Verschillende borrelhapjes verkrijgbaar
Deuren open om 20.00 uur tot 03.00 uur

Maandag t/m donderdag ALLEEN studenten

Swingkelder ORCUS, Lepenculstraat 29, Maastricht
Tevens voor al uw feesten, vraag naar onze speciale tarieven:
TELEFOON: (0)3252977

The best student dancing in town

CAFE METAMORFOOS
Keine Gracht 40-42 (hoek Markt)

Studenten let op!
vanaf woensdag 16 augustus

Dagschotels 8,50
Weekmenu's 12,50

Op maandag, dinsdag en woensdag
studentenborrelavonden

Bier & fris 2 piek

Agenda

donderdag 5 oktober
Voor het voetlicht: **James Randi**, voordracht, Search for the Chimera, Collegezaal Nieuwenhof, 20.00
Genezen van de bele mens, open avond, drs. Will Dubbeling MA, Tafelstr 13, 20.00
The Fairy Queen, kamermuziek, Gabrieli Consort & Players, Vrijthoftheater, 20.15
Overstekend wild, toneel try-out, Kruis v Bourgondië, Kruis v Bourgondië, 20.30
Restwärme en Rottweiler, toneel, Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30

vrijdag 6 oktober
Eine naakse en driij zoonder bumme, dialect komedie, Mest. Volleks Tejater, Vrijthoftheater, 20.15
Overstekend wild, toneel try-out, Kruis v Bourgondië, Kruis v Bourgondië, 20.30
't Barre land, theatrale vertelling, Stone van den Hurk, Lösstheater, 20.30
Restwärme en Rottweiler, toneel, Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30

zaterdag 7 oktober
Wub in Waterland, kindertheater, De Bolboed, Kumulustheater, 19.00
Max & Pol, dialect komedie, Toneelgroep Lummel, Kap. Lochtmanshuis, 20.00
Pink Party, met live band "Oliver", Dominikanerkerk, 20.00
Eine naakse en driij zoonder bumme, dialect komedie, Mest. Volleks Tejater, Vrijthoftheater, 20.15
Overstekend wild, toneel try-out, Kruis v Bourgondië, Kruis v Bourgondië, 20.30
Restwärme en Rottweiler, toneel, Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30
Swing 42, zigeunermuziek, Lösstheater, 21.30

zondag 8 oktober
Een Dame of een Tijger?, kinderdansvoorstelling, Lösstheater, 15.00
Wub in Waterland, kindertheater, De Bolboed, Kumulustheater, 15.00
Eine naakse en driij zoonder bumme, dialect komedie, Mest. Volleks Tejater, Vrijthoftheater, 20.15
Macka B and Robotics, popconcert, Berghmans, 21.00

maandag 9 oktober
The Musings of Miles, jazzconcert, Trio Rein de Graaff en blazers, Vrijthoftheater, 21.00

dinsdag 10 oktober
Water en vuur in de alchemie, lezing, Mw. Dr. H. de Jong, Collegezaal Nieuwenhof, 20.00
Social & Cultural Evening, Irina Tudor, Tafelstr 13, 20.00
Gräfin Mariza, Hoofdstad Operette, Vrijthoftheater, 20.15
Overstekend wild, toneel try-out, Kruis v Bourgondië, Kruis v Bourgondië, 20.30
Restwärme en Rottweiler, toneel, Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30

woensdag 11 oktober
Groninger Gitaarduo, huncconcert, Vrijthoftheater, 12.30
List, theaterconcert, Liesbeth List & Frank Boeijen Band, Vrijthoftheater, 20.15
Overstekend wild, toneel try-out, Kruis v Bourgondië, Kruis v Bourgondië, 20.30
Metamorphose, toneel, De Tijd, Toneelacademie, 20.30
Restwärme en Rottweiler, toneel, Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30

Exposities
Egide Rutten, schilderijen, Kamer v Koophandel, Maasboulevard 5, t/m 2 jan, ma 8.30-16.00
Nico Cobben (UB-medewerker), schilderijen, "Meditatieve ruimte", toren St. Janskerk, t/m 31 okt, ma t/m za 11.00-16.00
De wereld is mijn thuis; Afrika-Europa: Over en weer, expositie over vrouwenrelatie tot de VN Vrouwenconferentie in Peking, Afrikacentrum, Rijksweg 15, Cadier en Keer, t/m 31 okt, ma t/m vr 13.30-17.00; zo 14.00-17.00
Stan Goes, recent werk, Streekmuseum Land van Valkenburg, Grote Straat c. 31, Valkenburg, t/m 29 okt, di t/m za 10.00-17.00; zo 13.30-17.00
Henk Visch, video "Vaarwel" en video's van andere kunstenaars, Gal. Adri Poels, Lage Barakken 31a, t/m 28 okt, wo t/m za 13.00-17.00
Henk Severens en Frans Duckers, recente werken, Gal. De Keerder Kunstkamer, Kerkstr 10, Cadier en Keer, t/m 22 okt, do t/m zo 13.00-17.30
Gausje van Noorden, schilderijen, serie Tutti Frutti, Gal. Schuurwirth & van Noord, Rechtrst 64, t/m 14 okt, do t/m za 14.00-18.00

Films - Speelweek: 5 t/m 11 oktober
Filmtheater Lumière, Bogaardenstraat 40b
Queen Kelly, do t/m za 20.00
Repulsion, do t/m za 23.00; zo t/m wo 20.00
Tabee Toean, dag, 20.30
Priest, dag, 22.00

Cinema Palace, Wycker Brugstraat 1
De Leuwekoning, za, zo en wo 14.00
Free Willy II, za, zo en wo 14.00
The Lion King, za, zo en wo 16.15
Doormoosje, zo 16.15
Waterworld, dag, 17.45, 21.00; za, zo en wo ook 14.00
Bridges of Madison County, dag, 17.45, 21.00
While You were Sleeping, dag, (beb. ma) 18.30, 21.15
Les Films du Paradis: "La Dolce Vita", ma 17.15
Sneak Preview, ma 21.00

Pathe Maastricht, Wilbelminasingel 39
Blown Away, dag, 11.45, 14.45
Bridges of Madison County, dag, 12.45, 15.30, 18.15, 21.15
Braveheart, dag, 16.30, 20.15; do, vr, ma en di ook 13.00
Casper, za, zo en wo 13.15
Mortal Combat, dag, 13.15, 16.00, 18.45, 21.30
Judge Dredd, dag, 13.15, 16.00, 18.45, 21.30
André, za, zo en wo 13.15, 16.00, 18.45
French Kiss, dag, 18.45, 21.30
Under Siege II, dag, 21.30, do, vr, ma en di ook 13.15, 16.00, 18.45

Ciné-K, Bernardusstraat 13
The Madness of King George, dag, 21.00

Za
sc
ge
Hu
ov
Wa
da
sc
tor
aar
ke
tw
om
bo
da
rec
wo
Co
pag
lan
deu

Zaal
scha
even
publ
met
ir ze
terst
moei
Asim
tans
techr
foto
verbr
die ik
kunni

De re
an d
en v
bsct
non
twee
ien v
ier.
elva
ewe
et re
lusic
pede
it he
o kar
en T
laanc
laan,

por D
et de
ma ier
eft. V
ede jc
het e
ter de
eft ye

Boekje Wetenschap & TechniekWeek
over water en vuur

De waterval van Brandt Corstius

(foto Nelis Tutkey)

De veelschrijver van Vrij Nederland en de Volkskrant en de geachte aarstvijand van Theo van Gogh behandelt in zijn nieuwste boekje zo ongeveer alles wat iemand zich bij de begrippen water en vuur kan voorstellen. Hij begint - logisch - bij het begin. "De eerste die een uitspraak over water deed, was de Turkse Griek Thales [...]. Wat hij zei kwam totaal onverwacht en leek vooral onzin te zijn. Thales zei: alles is water."

Als de prille geschiedenis van water en vuur na vijftientig pagina's en een waterval aan anekdotes is behandeld, verplaatst Brandt Corstius de aandacht naar toepassingen in huis, met hoofdstukjes als *Pot en kachel*, *Baden en koken* en *Riool en schoorsteen*. De wetenschapper verdrukt nergens de poëet: "Bij fabrieken hebben de schoorstenen [...] het karakter van uitroptekens: hier is een fabriek. Onze gifgassen geven alleen de wolken jeuk!" Wetenschapper en poëet komen uiteinde-

lijk samen in de journalist die in het archief van zijn werkgever op zoek gaat naar stukken over water en vuur. Vuur blijkt duizend keer per jaar voor te komen, water liefst drieduizend. De combinatie ervan tweehonderd. Dat zijn vier artikelen per week. Interessante gegevens, zoals ook de feiten in het *Guinness Book Of Records* wel eens een verloren kwartiertje kunnen stukslaan. Maar wat het nou zegt? Brandt Corstius lijkt het ook niet te weten en sluit *Water en vuur* daarom gepast af met een gedicht van H. Brandt-Zee. Ik dacht nog even dat het misschien de vrouw van Brandt Corstius was - je weet het niet - maar natuurlijk is het vuur en water, brand en zee. Het houdt niet op.

Eugène Baak

'Water en Vuur' van Hugo Brandt Corstius
verscheen bij uitgeverij Aramith, telt 95
pagina's en kost tien gulden.

Tekening (Geert Setola)

"Daar moet je naar toe, zei mijn dochter die Frans studeert in Amsterdam. Maar aanvankelijk had ik er niet zo'n zin in. 'Cirque du Soleil'? Het zei me niet zoveel. Ik houd normaal ook niet van circus, die beesten vind ik altijd zo zielig. Ik dacht dat het weer zo'n hype zou zijn, zoals met die musicals als 'The Phantom of the Opera'. Daar moet toch ook plotseling iedereen naar toe."

Hemelhoog

Rona le Doux, directiesecretaresse van de faculteit der geneeskunde

"Mijn man heeft uiteindelijk bijna een dag aan de telefoon gehangen om kaartjes voor dit Canadese circus te krijgen. Er was een run op. Toen we op het Museumplein in Amsterdam aankwamen, wisten we waarom. Daar stond geen gewone circustent, maar een wit sprookjespaleis, prachtig verlicht met tal van torentjes. Het was alsof je een schouwburg binnenkwam, zo goed was het verzorgd.

"Dieren waren er niet te bekennen. Wel was er een spreekstalmeester die ons in het Engels toesprak, en een soort rockband die iedere act begeleidde. Verder leek het in de verste verte niet op een gewoon circus. Het had meer weg van een commedia dell'arte. De artiesten droegen maskers of waren heel mooi geschminkt, en liepen allemaal rond in prachtige kostuums.

"Alles was eigenlijk even sierlijk en perfect, een soort acrobatisch ballet. Niemand was een beetje dik, maar ja, dan staat zo'n kleurig balletpakje ook niet. Al meteen in het begin werden er tien palen van ongeveer vier meter hoog in de grond gezet. Daar klommen vervolgens tien acrobaten in. Boven in de top bleven hun handen om de paal, maar hun benen strekten zich naar links of naar rechts zodat het lichaam dwars op de paal kwam te staan. Je zag gewoon de kracht die daarvoor nodig was.

"Natuurlijk zat ik met plaatsvervangend angstzweet op mijn stoel. Bijvoorbeeld toen twee vrouwen als een soort Siamese tweeling aan de trapeze hingen. Handen om de stok, buiken tegen elkaar en allebei een been gekromd; ze leken steeds elkaars spiegelbeeld. Of die koorddanseres die op een fietsje het schuine draad besteeg. Zo overdonderend, zo mooi. Het leek steeds op dingen die ik al ooit had gezien, maar alles was net even beter, net even perfecter en net iets spectaculairder.

"Toen twee prachtige mannen, gehuld in een toreadorsjasje, onder dat kledingstuk vandaan kwamen, klonk er een gefluit door de zaal. Het was het vrouwelijk deel van het publiek dat zich liet horen. Ik niet, want ik kan helaas niet op mijn vingers fluiten.

"Het begon heel gewoon. De een deed een handstand op het hoofd van de ander. Zoiets heb ik wel vaker gezien. Maar daarna ging de tiller, zo zal ik hem maar even noemen, op zijn buik liggen. Hij deed zijn onderbenen omhoog zodat de ander een handstand op zijn voetzolen kon maken. Maar daar bleef het niet bij. Vervolgens bewoog de tiller zijn onderbenen: eerst naar de grond en daarna weer omhoog. Je hoorde de hele tent gewoon meesteunen. Het was zo'n ongelooflijke krachtsinspanning, en tegelijkertijd zo sierlijk uitgevoerd. Echt een uit de kluiten gewassen ballet."

Riki Janssen

(In deze wekelijkse rubriek vertellen medewerkers en studenten van de RL over hun mooiste, meest bijzondere culturele belevenis. 'Cirque du Soleil' is op dit moment nog in Düsseldorf te zien.)

Zaterdag begint de tiende Wetenschap & Techniekweek en ter gelegenheid daarvan schreef Hugo Brandt Corstius een boekje over water en vuur getiteld *Water en vuur*. Zo eenvoudig als dat klinkt kan Brandt Corstius schrijven en dat gaat zo. "De torenbewoner ziet de vijand aankomen en gooit hem kokende olie op zijn hoofd. Die twee voordelen zijn de redenen om voor vuur en water torens te bouwen." Een boekje kortom, dat verspreid over een avondje reclameblokken genoten kan worden, ook omdat Brandt Corstius met tweeënhalf pagina per hoofdstuk de ellenslange beschouwing buiten de deur houdt.

Zoals beoogd natuurlijk, want de Wetenschap & TechniekWeek is bedoeld - ik citeer even uit het voorwoord - om "een breed publiek, jong en oud, in contact te brengen met wetenschappers en technici". Nu heb ik zelf een mannetje dat mijn elektriciteitsbedrading doet, maar in een gesprek moeiteloos overspringen van Socrates naar Asimov via Achterberg - het is hem nochtans niet gegeven. Daarentegen weet mijn techneut wel dat Sinéad O'Connor een foto van de paus heeft *verscheurd* en niet verbrand, overigens de enige onjuistheid die ik in Brandt Corstius' *Water en vuur* heb kunnen ontdekken.

Reggae in Sterzaal met Macka B en The Mad Professor

De dub-droom van Delvaux

De reggae is vaak het domein van dat ene jongetje in de klas - een vaag tiepje, dat zweert bij obscure namen uit Jamaica en de mond vol heeft van *gave dubs*.

Twee vingers in de lucht beteken voor hem vrede en niet twee vingers. De Maastrichtenaar Guido Delvaux moet zo'n mannetje zijn geweest. Hij is de oprichter van het reggae-label Runnetherlands Music en verkeert inmiddels op goede voet met veel grote namen uit het land van Bob Marley. En hij kan het dat onder meer Macka B en The Mad Professor aankaande zondag in de Sterzaal aan. *Jab man!*

Delvaux begon het natuurlijk met de singles van Bob Marley. Zoals voor iedereen die tegenwoordig iets met reggae heeft. Vrijheid, spiritualiteit en een kamerde joint, het zijn de andere associaties met het eiland waar de zon altijd schijnt en de bevolking *relax* tot eerste gebod heeft verheven. Zodra hij kon, kocht Del-

vaux een retourtje Jamaica en nestelde zich in een strandstoel. *When in Rome, act like the Romans*, moet hij gedacht hebben. Vrij snel was Delvaux kind aan huis in de verschillende studio's. Oude houten keten vaak, waar iedereen zomaar in en uit lijkt te mogen lopen. Zoveel bezoeken verder aan de voormalige Britse kolonie geldt Delvaux niet langer als *that funny white guy*, maar als Onze Man in Nederland: de distributeur namens het befaamde Ariwalabel, waarop onder meer Macka B en The Mad Professor verschijnen. De laatste is al jarenlang gezichtsbepalend waar het de dub betreft.

Een hoofdrol in de dubmuziek spelen bas en drums. Overige instrumenten worden spaarzaam toegevoegd en veelal voorzien van geluidseffecten als galm en *delay*. Als dat slecht gebeurt, klinkt dub als een onafgemaakt instrumentaalje - leuk om overheen te rappen, wat Jamaicaanse deejays dan ook veelvuldig doen. Als het goed gebeurt, is dub een stijl apart. In de jaren tachtig verlegt The Mad Professor de grens met zijn zwaar psychedelische klanktapijten, lange improvisaties waarbij alle hoeken van de mixtafel worden verkend. Een recent project van de man is *No Protection*, een plaat waarop hij de liedjes van Massive Attacks mooie *Protection* grondig door de dubmachine haalt.

Sinds een jaar of tien werkt The Mad Professor samen met Macka B. Een toaster - reggae-taal voor rapper - die na elf platen en hits als het voetballied *Pam Pam Cameroon* doorgaat voor het neusje van de zalm. Voor alle duidelijkheid: niet in de popwereld, maar in die onderafdeling met eigen hitlijsten die reggae heet. Daar wordt Macka B op handen gedragen en geprezen om zijn sociaal bewogen en vaak grappige teksten. Voeg daaraan toe het *gefreak* van The Mad Professor en het resultaat is een gedrogeerde maar zonnige vorm van reggae, vol dubs en in de pop vergelijkbaar met bijvoorbeeld het werk dat Brian Eno aflevert wanneer hij wordt gekoppeld aan namen als David Bowie of U2. Bandnamen die Guido Delvaux overigens niet zo heel veel zeggen. Hij staat zondag vooraan in de Sterzaal, zal zijn helden de stadswallen laten zien en zijn twee vingers de lucht in steken. En met de bar even buiten het gezichtsveld betekent dat nog steeds vrede.

Eugène Baak

Macka B. & The Robotniks, The Mad Professor, Comforte, Yona en Selector King Whitty spelen op 8 oktober in de Sterzaal (Bredestraat 19) vanaf 20.30 uur. Toegang 17,50.

Dom

De wereld wordt geregeerd door domme mannen. Nu zult U misschien zeggen 'Ja, hallo, what's new!?' Wat voor mij althans nieuw is aan deze constatering is het feit dat ik mij op dit moment in mijn leven in toenemende mate geslachttofferd voel. Als mensen (mannen) een idee op grond van steekhoudende argumenten niet kunnen waarderen zal ik de eerste zijn die 'Soit!' roept. Maar als een afwijzing het gevolg is van pure, malafide, bijna giminale Domheid dan is dat iets waar maar moeilijk mee te leven valt. Een voorbeeld (volgende week de Ultieme Stupiditeit).

Er bestaat in Nederland een fonds dat per jaar zo rond de vijftig miljoen gulden aan preventie-(Praeventie, noemen ze het zelf)-onderzoek uitgeeft. Ik had bedacht dat ik wel eens uit die ruif wilde meesmikkelen. Nadat ik zorgvuldig al mijn literatuur had doorgeplozen kreeg ik een Plan. Zou het niet leuk zijn om eens uit te vinden wat De Nederlander denkt over de vraag wat zijn/haar gezondheid beïnvloedt? 'Ach!' roept U mogelijk meesmuilend, 'dat weten we toch allang? Het milieu, gedrag, roken, zuipen en onwettig vrijen, je genen, van dat soort dingen dus.' Jawel, maar precies? Weten we heel precies wat de doorsnee Nederlander daarover denkt? Nee. Ik schrijf dus een onderzoeksvoorstel en stuur dat naar het Fonds. Wordt het me toch afgewezen! Aangezien het een overheidsfonds is mag je in beroep. Dat doe ik, en ik word uitgenodigd voor een gesprek met Drie Wijze Mannen. Ik leg mijn ideeje uit: 'Mijnne heren, zoals U weet zijn de determinanten van gezondheid onder te verdelen in milieufactoren, leefstijlfactoren, gezondheidszorgfactoren, en allerlei humaan biologische factoren. Ik wil weten wat De Nederlander daar nou precies van denkt.'

Ik had mijzelf nog wat bijgelezen over methodologie; ik wist van validiteit; van steekproeven- en worteltrekken; ik zette mij bij voorbaat schrap voor listige & diepgravende academische quaesties. Een Wijze Man nam het woord (ik ankerde de naaldbakken van mijn pumps in het hoogpolig tapijt): 'Maar mevroutje, U denkt toch niet dat wij onderzoek gaan financieren naar het mielijéjé!?!? Dat heeft toch boegendamd niets met Praeventie van doen?' Maar wel-bier-en-me-daar! Wat zullen we nu krijgen? Naderhand lei een der Andere Wijze Mannen mij uit dat de betreffende Wijze Man hoogleraar in de interne geneeskunde was, dus dat het hem wat moeilijk gevallen was om mijn Prachtplan te appreciëren. Laten we even vaststellen dat ik hoogleraren-in-de-interne-geneeskunde niet op voorhand domme mannen vind (sterker nog, gisteren kwam ik een dolkomische en redelijk slimme tegen). Maar hoe iemand het toch in zijn bolle kop krijgt een Dómme interne geneeskundige (opgeleid om in ingevanden te wroeten, toch?) te laten besluiten over vele tientallen miljoenen voor de Praeventie ... - Of ben ik nu dom? Heb ik het misschien fout begrepen? Is Praeventie misschien geheimtaal? Betekent het wellicht zoiets als 'thoraxchirurgie'?

Eva

„Film heeft mijn hele leven verpest”

Op z'n zeventiende las hij *On The Road* van Jack Kerouac en wist vanaf toen dat-ie niet in Nederweert zou blijven. Een jaar later keek hij tijdens het roemruchte popfestival in het Kralingse Bos verbouwereerd naar de talrijke blote borsten. Hij kwam tot de ontdekking dat de hippiespirit -die hij met volle teugen opsnooft- wel erg sterk contrasteerde met de preutsheid van zijn vriendinnetje en gaf haar een paar dagen later de bons. Zijn eerste persoonlijke verzetsdaad tegen de bekrompen en burgerlijke mentaliteit die Nederweert toen in zijn greep hield. Die revolterende halsstarrigheid, de oprechte weigerachtigheid om compromissen te sluiten, heeft hij nooit meer verloren.

BERICHT UIT MAASTRICHT

Jos Kessels (42) schrijft al twaalf jaar over film in het dagblad *De Limburger* en tien andere bij het VNU-concern aangesloten regionale kranten. Op 24-jarige leeftijd zag hij de film *Taxi Driver* van zijn favoriete cineast Martin Scorsese, met in de hoofdrol de contactarme taxichauffeur Robert de Niro. Kessels was er diep van onder de indruk: "Het is de beste film over eenzaamheid die ik ooit gezien heb. Die film gaf mij toen al het gevoel niet in deze wereld te passen, een pril besef van onmacht om met anderen te verkeren. Ik herkende het levensgevoel dat uit die film sprak: *Hoe Moet Ik Leven?* In feite ook de thematiek in het oeuvre van Kieslowski". Vakliteratuur leest hij zelden of nooit. In zijn boekenkast staan maar drie boeken over film. Kessels: "Ach, de meeste regisseurs en acteurs hebben gewoon niks te melden. Wél Scorsese. Onlangs is ie voor de vierde keer gescheiden en vertelde in een recent interview alleen maar biografieën en andere ego-documenten te lezen. En weet je waarom? Om erachter te komen waarom het bij anderen misloopt. Prachtig! Daar hobbel ik dan zo'n beetje achteraan. Ik heb het levensmotto van Hank Williams tot het mijne gemaakt: *Nothing's gonna turn out alright, no how.* Film heeft eigenlijk mijn hele leven verpest".

Als Kessels de bioscoop bezoekt, probeert hij vrouwelijk gezelschap zoveel mogelijk te vermijden. Het loopt altijd uit op knetterende ruzie. Resultaat: drie op de klippen gelopen relaties. De eerste film die tot een definitieve breuk leidde was *Chinatown*, de tweede *Raging Bull*. De laatste keer was tien jaar geleden. Het ging om *Dood In Venetië*, Visconti's lied van schijn en wezen. "Als een vrouw niet koud of warm wordt van zo'n film hoeft het voor mij niet meer, dan passen we kennelijk niet bij elkaar. Ik kan daar behoorlijk kwaad over worden, ik ga nu eenmaal gepassioneerd door het leven."

Per toeval raakte hij in de journalistiek verzeild. Nadat hij zijn opleiding tot bibliothecaris had afgerond meldde hij zich bij de sociale dienst -voor de bibliotheek had hij al gauw iedere belangstelling verloren. Zijn broer Gerard (nu waarnemend-hoofdredacteur van *De Limburger*) maakte hem attent op een vacature bij een Brabantse krant. Hij solliciteerde en werd tot zijn verrassing aangenomen. De laatste twaalf jaar maakt hij deel uit van de kunstredactie met als specialisme film. "Het is een uitputtende, slopende bezigheid. Ik zit me zelf vaak in de weg. Dat komt omdat mijn verhalen zo persoonlijk getint zijn. En ik moet er iets van mezelf in leggen, anders is het voor mij een zinloze bezigheid". Laatst zag hij *Un Anima Divisa In Due* over een winkeldetective die een jong zigeunermeisje op heterdaad betrapt. Ze beginnen een verhouding maar de film eindigt dramatisch. Het riep bij Kessels herinneringen op aan een voorval uit zijn jeugd. Hij nam in Nederweert deel aan een wielervedstrijd op hometrainers en

trapte zich, uit rancune tegen zijn dorpsgenoten die hem vanwege zijn rode en vooral lange haardracht beschimpten, de longen uit het lijf. In de pauze ging hij naar buiten om even uit te blazen. Plotseling kwam er mooi donkerharig zigeunermeisje van een nabijgelegen woonwagenkamp naast hem zitten. Zonder een woord te zeggen greep ze zijn hand vast en wilde er met hem vandoor. Hij weigerde. Kessels gelooft niet in toeval: de Italiaanse film vormt de bevestiging dat hij indertijd de juiste beslissing genomen heeft.

"In mijn ambacht word je geacht afstand te bewaren. Ik kan dat niet. Die vrijheid moeten ze me ook niet afnemen, anders ben ik zo weg. Aan veel aspecten van de journalistiek heb ik een gruwelijke hekel. Mijn broer is een echte journalist. Was helemaal opgewonden over al die corruptiepraktijken in Limburg. Dat laat me helemaal koud, interesseert me totaal niks. Ik kots van nieuws". Hij neemt een slok van zijn koffie en rolt voor de vijfde keer een sigaret.

"Als ik een prachtige film heb gezien, geeft me dat een mooi gevoel. Tegelijk word ik depressief omdat ik weet dat mijn recensie ontoereikend zal zijn. Soms raak ik verrast of ontroerd door een zin van mezelf, maar ik ben zelden tevreden". Dan breekt grinnikend: "Als ik in de put zit sla ik de verhalen van collega's er eens op na. Dat helpt".

Zendingsdrang, cinematografische opvoeding, promoten van de filmcultuur, het is hem allemaal vreemd. Ook over de impact van zijn stukjes koestert hij geen enkele illusie. "Het lezerspubliek interesseert me volstrekt niet. Ik ben daar niet mee bezig, kan me niks schelen. Stel je voor dat een lovende kritiek van mijn hand volle zalen tot gevolg heeft. Liever niet, ik zou nog vertrouwen krijgen in de mensheid. Schrijven is voor mij een noodzakelijk kwaad. Bovendien, wat zou ik in godsnaam anders moeten doen?" Van 'negatieve' films, zoals *Bad Lieutenant*, wordt hij juist optimistisch gestemd. Onlangs schafte hij zich een koopvideo aan van *Henry, Portrait Of A Serial Killer*. "Een fantastische film die ik vaak 's nachts, als ik thuis kom van de kroeg, in mijn recorder schuif. Velen raken in een depressie, ik word juist heel blij en opgewekt". De eerste regel van zijn recensie over *The Remains Of The Day* luidde als volgt: "Subtiel is een woord dat uit onze wereld aan het verdwijnen is". Kessels licht toe: "Die film heeft wél voldoende subtiliteit. De manier waarop Anthony Hopkins zijn verliefdheid niet wil toegeven... hoe hij zijn tegenspeelster aanraakt... dat is als 't poetsen van zilver. Dat zie je tegenwoordig niet meer. *Forrest Gump* vond ik ook een waardevolle film. Zo'n zwakbegaafde man die zijn eigen wereld creëert. Hij personifieert datgene wat het Amerikaanse volk verloren heeft: onschuld en goedheid. Niet voor niets was die film zo'n enorm succes in de VS".

Toch is film niet zijn allergrootste passie. Dat is de schilderkunst. Zijn solitaire zoektocht naar absolute schoonheid uit een ver verleden, resulteerde niet alleen in opperste verrukking voor het werk van neo-classicisten, pre-rafaëlieten en symbolisten, maar ook in een formidabele bankschuld: resultaat van een budgetondermijnende impulsaankoop. Binnenkort gaat hij samen met zijn vriend, de schrijver P.F. Thomése, op zoek naar sporen van Lodewijk de Tweede, Koning van Beieren, die in 1886 vanwege krankzinnigheid werd afgezet. "Die man fascineert mij mateloos". Kessels pakt shag en vloei en begint een rêverie over mythen, sprookjeskastelen en kluzenaarsschap. "Ludwig De Zwanenkoning had een hekel aan regeren. Eén dag nadat ze hem van de troon hadden gestoten heeft hij zich verzopen. Notabene in ondiep water. Dat is wat je noemt: met overgave!"

Jos Kessels over Robert de Niro: „Taxi Driver is de beste film over eenzaamheid die ik ooit gezien heb. Die film gaf mij toen al het gevoel niet in deze wereld te passen, een pril besef van onmacht om met anderen te verkeren.”

Fons Geraets